Leto IV. V Celju, dne 30. decembra 1909. Št. 56.

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: **„Narodni List“ v Celju.** — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta štev. 3.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — **Posamezna številka stane 10 vin.**

Oglasi se računajo po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Srečno in veselo
novo leto
vsem naročnikom in somišljenikom
Uredništvo in upravništvo.

Naš teden.

Ob koncu jednega in ob pričetku drugega leta stojimo. Navada je, da se ob tej priliki javno poda bilanca ali obračun za pretečeno leto in proračun ali načrt za bodočnost. Nam tega danes ni več treba; pregled ali obračun našega dela in nekak načrt za v bodoče smo slišali na glavnem zboru narodne stranke dne 8. dec. tl. iz poročil strankinega tajnika (glej „Nar. List“ št. 54) in strankinega podpredsednika („N. L.“ št. 55). Zato ne čutimo potrebe o tem predmetu ponovno razpravljati, temveč smatramo za svojo dolžnost, da koncem leta položimo svojim rojakom in somišljenikom nujno na srce že toliko in tolikokrat izrečeni nauk: časopisje je najboljše orožje v političnem in narodnem boju, časopisje je kremen, ob katerem se krešejo iskre domovinske ljubezni, vsestranskega pouka, politične izobrazbe, iskre narodnega, kulturnega in gospodarskega napredka med slovensko ljudstvo. Častna naloga in častna dolžnost vsakega posameznega člana stranke je, da skuša razširiti to orožje od hiše do hiše po naši lepi slovenski domovini.

Sedaj je čas! Visoko so začeli pljuskati valovi ljudske izobrazbe; z izobrazbo prihaja duh samostojnosti, duh napredka, duh neodvisnosti. Rušijo se stare stavbe stoletnih predsodkov, izginja tema nevednosti iznad naših poljan in vrhov — in solnce, zlata luč resnice in pravice prihaja iz daljave, počasi sicer, a sigurno.

In kdo je tisti, ki ruši stoletne stavbe in zida nove hramove, veličastne stavbe prosvete in napredka? To je naše narodno, napredno časopisje.

Velik je boj, ki ga bijemo za osamosvojitev duhov iz težkih spon, za svobodno mišljenje, za pravico in poštenje, za gospodarski napredek vseh stanov. In vendar ga bijemo z nenavadno odločnostjo, brez ozirov na malenkostne predsodke, le en cilj pred očmi: srečo in blagostanje naroda.

Naši nasprotniki v nemškem in klerikalnem taboru čutijo naše uspehe, zato so se naravnost besno vrgli v boj proti našemu časopisju, osobito proti našemu kmečkemu „Narodnemu Listu.“ Ta mesec menda na celem Sp. Štajerskem v nobeni fari ni minila nedelja, da bi se ne bilo z največjo srditostjo i s prižnice i v spovednicah bojevalo od strani častite duhovščine zoper „Narodni List“. Na stotine in stotine dopisov smo dobili tozadevno, kako se je s prižnice psovalo naprednjake za najnavadnejše razbojnike, kako se je psovalo njih časopisje za brezversko, kako se je v spovednicah izsiljevalo obljube od posameznih naprednjakov, da ne bodo več naročniki „Nar. Lista“ itd.

Neki župnik v Slov. Goricah je primerjal v pridigi „Nar. List“ s crknjenim psom, kateri bi v hišo vržen isto tudi okužil, akoravno bi ga nikdo ne snel. (Jako duhovito! Vsa čast takim učenjakom! Op. uredn.) In žene se je hujskalo zoper može, ki so naročniki „Narodnega Lista“ na način, ki se ne da opisati.

Ali je to svoboda vesti, svoboda prepričanja, ki jo sicer nasproti nam s tako vnemo zagovarjate? Da je le eden naših pristašev skušal koga pregovoriti, naj si več ne naroči klerikalnega lista, o, to bi vam bilo krika in joka od Maribora do Trsta po klerikalnih listih in dr. Benkovič bi nazadnje še v državnem zboru interpeliral. A mi naprednjaki se ne poslužujemo takih sredstev, ker vemo in smo prepričani, da resnica mora končno zmagati, da bodo ljudje, četudi počasi, vendarle začeli spregledovati. Mirno in trezno svojo pot naprej — to je naše načelo.

Dejstvo pa je, da nam vsa duhovniška hujskarija ni prav nič škodovala in če je morda odpadlo radi nje v celem kakih 20 (največ!!) naročnikov, smo baš zadnje dni dobili podvojeno, potrojeno število novih. Gg. duhovnikom bomo njihovo ljubezen in skrb za nas poplačali tudi v prihodnjem letu z doslednim in neusmiljenim razkrinkovanjem njihove propalosti in neznačajnosti. Gospodje, vedno hujši boj izzivate: imejte ga!

Nas pa, somišljeniki, vseh dolžnost je, da našemu edinemu narodnemu naprednemu kmečkemu listu na Štajerskem priborimo za prihodnje leto znova čim največ novih naročnikov. Do Vas, vrli slovenski napredni kmetje, se obračamo v prvi vrsti, pa tudi do Tebe, slovensko razumništvo: bodi ta teden ob Novem letu, od danes pa do Treh kraljev ves posvečen razširjenju našega „Narodnega Lista“, da bo ojačen in okrepljen stopil v novo leto v novi odločni boj za kmečke pravice. Dvignimo ta teden visoko našo kmečko zeleno zastavo in pridobi vsakteri 2, 3 in več novih plačujočih naročnikov. Število naših bralcev in naročnikov narašča za več sto vsako leto. Mirno izrekamo danes svoje prepričanje: ko bi bil „Narodni List“ začel izhajati pred 10 leti, že davno bi bil prekosil „Slov. Gosp.“ glede števila naročnikov vkljub vsemu hujskanju od strani častite duhovščine. Zato pa: naprej! Tudi v l. 1910 mora prirasti ne 200 do 300, ampak 3krat toliko, do tisoč novih naročnikov. Posebno pa bodi posvečen agitaciji za list novoletni teden, bodi za nas vse ta teden naši posvečen zgolj našemu kmečkemu zagovorniku „Narodnemu Listu“, bodi ta teden naš zeleni teden.

Kdor bi Vas hotel nalagati, da je naš list protiverski: prašajte ga, kje in kedaj je pisal naš list proti ver Poučite ga, da duhovščina in vera nieno in isto, da bi pač duhovščina bila poklicana v prvi vrsti strogo izpolnjevati verske nauke, da pa tega po veliki večini danes ne stori. Odpravite vsakega nasprotnega agitatorja mirno in dostojno, a odločno, a tudi vi agitirajte mirno in dostojno!

Tak bodi naš „zeleni teden“! Na delo! S.

Shod vinogradnikov ormoškega okraja

se vrši

dne 9. januarja ob 2. uri pop. pri gosp. Štamparju v Vuzmetincih.

Opozarjamo že danes na ta velevažni shod, na katerem se bo obširno razpravljalo o gospodarski organizaciji vinogradnikov celega ormoškega okraja.

Misijon v Žalcu

je bil nekaj tako nečuvenega, versko čutenje savinskega ljudstva tako žalečega, da se zgražajo najbolj verni ljudje nad postopanjem misijonarjev. Kaj vse so ti govorili in **lagali,** kako so psovali poštene in neomadeževane narodnjake, o tem bomo govorili še prihodnjič. Za danes pribijemo samo, da je občinski zastop trga Žalec v seji dne 24. decembra tl. **soglasno,** tudi z glasovi klerikalnih odbornikov, sprejel sledečo

rezolucijo:

Občinski zastop v Žalcu konštatira, da se je povodom ravno završenega misijona v farni cerkvi v Žalcu javno napadalo in z nizkotnimi psovkami obkladalo napredno misleče prebivalstvo žalske občine. Konštatira, da je zavladalo vsled tega veliko razburjenje, katero se je žalibog pojavilo tudi v poulični demonstraciji proti misijonarjem.

Občinski zastop obsoja te demonstracije, obsoja pa tudi in protestira zoper nečuveno postopanje misijonarjev, ki so zlorabljali prižnico in dan na dan brez potrebe in neopravičeno žalili tisto ljudstvo, katero je ta božji hram postavilo z velikimi žrtvami v čast božjo, ne pa v politične namene.

Iz političnega sveta.

u Državni zbor. Zadnjo sejo pred prazniki je imel dne 22. tm. Sprejel se je državni proračun za l. 1910. Slovani razven Poljakov in Rusinov so glasovali proti. Sprejel se je dalje predlog o letni enmiljonski podpori za vnovčenje živine, dalje predlog o letni petmiljonski podpori za povzdigo živinoreje in končno pooblastilni zakon, to je zakon, s katerim se

LISTEK.

Konec bajke.

Bilo je pred Miklavževim.

Dečki v prvem razredu ljudske šole so si pripovedovali, kaj kteremu Miklavž prinese. Eden bi rad konja, drugi boben, tretji gosli, četrti je upal na knjigo s podobami in tako dalje.

»Miklavž ne hodi k otrokom in nič ne deli«, pravi nakrat Franček, ki je dozdaj molčal.

Vsi so se z vprašujočimi obrazi ozrli vanj. Poznali so Frančeka kot vrlega dečka, ki je ne le v šoli, ampak tudi izven šole mnogo znal.

»Kako to veš?« so ga spraševali.

»Atek mi je povedal. Otrokom se samo tako pove, da hodi sveti Miklavž okoli. A sladkorček in igračke kupi mamika za denar, ki ga dobi atek za delo. Za Miklavža pa se zvečer napravijo ljudje«.

Nekateri dečki so dvomili, drugi so začeli razmišljati o tem, kar je Franček rekel. Tudi Jurček je premišljal. Dozdaj je v Miklavža veroval. A že lani se mu je ta svetnik, ko je prišel zvečer k njemu, zdel nekoliko — posveten. Razumeti tudi ni mogel, da je parkelj, ki je Miklavža spremljal, v kuhinji zgubil svoj jezik, — košček navadnega rudečega platna, kakor se je izkazalo. Več takrat o tem ni razmišljal vsled veselja nad darovi, ki jih je dobil. Letos — tako je sklenil — bo pa bolj pazil. Jurček je ljubil resnico in gotovost.

Pred Miklavževim ni nič rekel, le pazljivo je doma vse opazoval. Zvečer sveti Miklavž ni prišel. Drugo jutro pa se je Jurček nenavadno rano vzbudil. Roditelja sta mislila, da še spi, a on je videl, kako je mamika polnila z darili skledico, ki jo je na okno pripravil.

Franček je torej govoril resnico.

Kmalu potem se je začelo govoriti o Jezuščku, kaj bo kateremu prinesel.

»Z Jezuščkom bo stvar menda ravno taka, ko s tem Miklavžem«, je nekega lepega dne meni nič tebi nič dejal Jurček staršema. »Saj mali Jezušček še hoditi ne more, kako bi mogel ljudem nositi darila. To otrokom samo tako pravijo, da bi imeli večje veselje. Jaz tega ne verujem. Ravno tako vesel bom, če mi kupi kaj atek ali mamika«.

Bil je konec bajke. Jurček je imel namesto nje — resnico.

vlada pooblašča sklepati trgovske pogodbe z balkanskimi državami (Rumunijo, Srbijo). Pisali smo neštetokrat o tem, da so te pogodbe na škodo naši živinoreji in zahtevali smo od poslancev, da se sprejetju tozadevnega predloga odločno uprejo. Klerikalci so to obljubili, a predno je prišlo do glasovanja o tem, so se lepo pobotali; glasovali so sicer proti, ker — so vedeli, da ima vlada že brez njih večino. Doma pa kmete vendarle lahko farbajo, da so bili proti. Oj ti hinavci!

u **Štajerski deželni zbor** se je sešel k zasedanju minoli torek. Danes je še seja. Prihodnja bo 4. jan. V torek se je razpravljalo o spodnještajerskem železniškem vprašanju. Deželni odbor je predlagal podaljšanje vzhodnoštajerske železnice od Feldbacha do Radgone. Posl. Ornig se je zavzel za podaljšanje te proge tudi čez Št. Lenart, Ptuj, Rogatec in Brežice. Nemški poslanec Einspinner, ki besno sovraži Slovence, je bil proti in je zahteval, naj se glede tega podaljšanja sprejme v besedilo besedica „pozneje." Temu se je odločno uprl dr. Kukovec, ki je dejal, da mi Slovenci že vemo, kaj pomeni za nas besedica „pozneje" — namreč „nikdar". Ornigov predlog se je sprejel, Einspinner je propadel. Nemški klerikalci so glasovali proti spodnještajerskim zahtevam. — Včeraj se je razpravljalo o predlogu deželnega odbora, naj bi se zemljišča ob državni cesti pri Celju, na katerem stoji študentenheim, Maksimiljanum in Jarmerjeva vila, odcepilo od okoliške občine in priklopilo mestni občini celjski. Obširno je govoril o stvari dr. Kukovec in se odločno tej nakani uprl. O stvari bomo zaradi velike važnosti prihodnjič obširno razpravljali.

u **Pogajanja** zaradi sestavitve nove vlade in zaradi delovne večine v drž. zboru bo kmalu po Novem letu pričel Bienerth z raznimi strankami.

u **Na Ogrskem** je poveril cesar Lukacsu nalogo, da sestavi novo ministerstvo.

u **Kranjski deželni zbor** se je v torek sešel; sklenil je proračunski provizorij za l. 1910. Snide se zopet po Novem letu.

u **V goriškem deželnem zboru** so laški liberalci v zvezi s slov. klerikalci izvršili nečuveno nasilstvo. Dasi ni nobenega vzroka, so razveljavili volitve v skupini slov. veleposestva (3 mandate), ker so v tej skupini zmagali naprednjaki in agrarci in ne klerikalci. Vsled tega nasilstva sta tudi ostala slovenska neklerikalna poslanca dr. Gregorin in Gabršček odložila mandate.

Osramočena politika dunajskih krogov. Ko je bilo zaradi aneksije Bosne in Hercegovine razmerje med Avstrijo in Srbijo skrajno napeto, se je tudi Hrvatom in Srbom v naši državi očitalo, da imajo veleizdajalske zveze s Srbijo. Osobito se je to očitalo poslancem obeh narodov v hrvatskem deželnem zboru. V ministerstvu za zunanje zadeve na Dunaju so zbirali gradivo proti njim, takozvane »dokumente«, ki bi naj dokazali, da so imeli ti poslanci nedovoljene zveze s Srbijo. Nemški profesor dr. Friedjung je prevzel nalogo, da je javno v nemških časopisih obdolžil Srbe in Hrvate veleizdajstva. Hrvatski in srbski poslanci iz kraljevine Hrvatske so bili na časti in poštenju s tem kruto žaljeni, so vložili tožbo, in minule dni je bila razprava pred poroto na Dunaju. Izkazalo se je pa, da so vsa očitanja bila neutemeljena, da so vsi »dokumenti« ponarejeni, in Friedjung je moral preklicati. Tako se je zopet enkrat Slovanom, posebej Jugoslovanom sovražna politika dunajskih vladnih krogov pred vsem svetom nesmrtno blamirala, in vse evropsko časopisje naravnost zaničljivo piše o naši vladi.

Beležke.

u **Delo klerikalcev za Boga oziroma vero in za narod** je nedavno temu razložil neki klerikalni časnikar na sledeči način: Bog ozir. vera = boj in hujskanje zoper „liberalce", narod pa je le za privesek prvemu, da pod to krinko še koga ujamemo v svoje mreže. Priznal je ta možak, da je glavna in prva naloga klerikalcev, uničiti svoje rodne brate, ki so slučajno drugega političnega prepričanja To smo mi že davno trdili, dasi so klerikalni časopisi rekli, da je to laž. Zdaj se nam to potrjuje!

u **Pijanci. nečistniki, falotje, antikristi** itd. vse to smo bili naprednjaki zadnje nedelje na prižnicah, samo pošteni ljudje ne. Nedavno pa sem videl nekega klerikalnega mladeniča, katerega prsi je „ponosno" dičil znak ZSM s križem, z neko seveda tudi klerikalno mladenko se prav pošteno natrkana guncati po cesti. Pa saj res, nedavno sem čital, da se za take stvari pri klerikalcih nič ne vpraša, samo da „z njimi gre."

u **„Božično darilo"** so hoteli klerikalci pokloniti štajerskim kmetom, pa niso imeli ničesar za dati. V sili vrag muhe žre, si mislijo, in napišejo v „Straži" velikansko laž, da so klerikalni poslanci dosegli s svojim posredovanjem podporo po suši. Res pa je, da do takrat, ko je „Straža" to poročala, noben klerikalni poslanec v tej zadevi ni posredoval in da podpora še ni bila dovoljena. Ko se jim je to dokazalo, so postali bolj ponižni in priznavajo, da so pred njimi res drugi poslanci (Ploj itd.) v isti zadevi posredovali in tudi nekaj dosegli. Farbati pa res znajo vzorno! Vsa čast!

b **Kako hoče nemška večina pomagati deželi gmotno na noge?** Ker je država tako globoko v dolgeh, da deželam ne more prav nič pomagati, si morajo pomagati pač dežele same. A kako hoče to n. pr. naša nemška večina v štaj. dež. odboru? I, najpriprostejše sredstvo je vendar, da se priskrne zopet davkoplačevalce. Pa kje ko je že skoro vse obdačeno! Priprosta reč! Zakaj bi pa siromaki pili tako po ceni pivo? Zvišajmo deželne doklade na pivo za 2 K pri hektolitru. Pa to bo še vse premalo. Da se pokrije ogromen deficit 4 miljonov kron, ki jih je „prigospodarila" nemška večina, treba še več denarja. Zato zvišajmo deželne doklade na vse direktne davke za pet procentov. Seveda bo se dobila za ta nova težka bremena ljudstvu nemška večina. Krasne gospodarske „zmožnosti" imajo Nemci v deželnem odboru, a žalostno je, da te njihove „zmožnosti" najbolj tiščijo revne sloje. Uboga para, pripravi se zopet! Radovedni smo, kaj poreče „Štajerc" k temu gospedarstvu svojih nemških gospodarjev!

v **Narodno izdajstvo klerikalcev.** V Belipeči na Gorenjskem je bilo na tamošnji ljudski šoli oddati mesto nadučitelja. Potegovalo se je za mesto več izvrstnih slovenskih prosilcev, poleg njih pa tudi nekaj Nemcev. Slovenci imajo v dež. šolskem svetu večino, sami klerikalci imajo polovico vseh glasov. A oni niso glasovali, in tako je z nemškimi glasovi dobil to nadučiteljsko mesto Nemec. Pa še klerikalci besedičijo o svoji narodnosti. Neznačajna brezdomovinska protinarodna banda!

b **Nad „Slovenski kmečki koledar"** in nad njegovega urednika Spindlerja so se spravili mariborski klerikalni listi. Hudo jih peče, da na vsej črti skušamo razkrinkovati klerikalno neznačajnost. Spindlerju vedno očitajo neke duhovniške podpore iz dijaških let. Če bi to bilo tudi res, spominjamo gg. duhovnike od prvega do zadnjega na podpore od strani naprednjakov. V ostalem pa jih tozadevno opozarjamo na današnjo notico iz Gotovelj, kjer priprosti kmetje stavijo to duhovniško darežljivost in gostoljubnost in nje očitanje v pravo luč narodnega poštenja. Grozijo tudi, da bodo objavili neko pismo iz župnijskega arhiva pri Sv. Barbari v Halozah, iz katerega pisma bi menda naj bilo razvidno, da je Spindler kedaj umrlemu župniku Murkoviču kot dijak pisal. Prosimo Vas le, da dotično objavite, in prosimo Vas tudi, da preiščete vse župnijske arhive po celem Spod. Štajerskem, morda še kje najdete kak „dokument". Na plan ž njimi! Samo varujte se Friedjungove blamaže!

b **Klerikalna ‚izobraževalna' organizacija** takozvana „krščansko socijalna zveza" je imela 19. tm. v Šmarju občni zbor, ki je bil silno klavern. — Zato nimamo tudi nič drugega o stvari pisati nego to, da je mariborski duhovnik dr. Hohnjec imenoval mladeniče, ki so v „zvezi slov. napredne mladine" **nepoštenjake,** in da je rekel, „da bi rad vedel, kakšna so dekleta, ki so v tej zvezi". Tudi šentiljski Žebot je zabavljal na napredno mladino. Druge nesreče ni bilo. Naša mladina bo nadutemu mariborskemu kaplančku njegovo psovanje z vstrajnim delom temeljito poplačala!

a **1063 novih naročnikov** so pridobili socijaldemokratični zaupniki v 6 okrajih Gradca ter v Göstingu, Puntigamu, Andritzu in Eggenbergu za strankini dnevnik „Arbeiterwille" v enem samem takozvanem „rdečem tednu". Somišljeniki, to se imenuje strankarska požrtvovalnost in navdušenost! Posnemajte! Teden ob Novem letu bodi posvečen našemu časopisju!

v **Na deželni kmetijski šoli v Št. Jurji ob juž. železnici** se začne redni poduk dne 3. prosinca 1910. Učenci ki so bili že za 1. jan. poklicani, naj se toraj mesto 1. jan. zglasijo 3. dopoldan pri podpisanem ravnateljstvu. Običajni 10 mesečni tečaj je letos radi zamud pri stavbi skrajšan v 8. mesečnega, ter bode trajal od početka prosinca pa do konca meseca augusta. Temu primerno so tudi stroški za poduk, hrano in stanovanje v zavodu znižani od 280 K na 224 K. Od teh se plača I. obrok, to je 112 K v naprej pred vstopom, drugi pa koncem meseca aprila. To velja za iste, ki vstopijo na lastne stroške kakor tudi za iste, ki imajo kakršno si bodi ustanovo od okrajnih zastopov ali kake druge korporacije. **Ravnateljstvo deželne kmetijske šole Št. Jur ob Južni žel.**

z **Štajerske občine proti povišanju deželne doklade na pivo.** Dež. posl. Wolfbauer je vložil že nad 500 prošenj iz posameznih občin, da naj dež. zbor ne poviša doklade na pivo. V prošnjah se izvaja, da bi zvišanje doklade ne oškodovalo samo pivovarjev in gostilničarjev, temveč posredno tudi druge obrti in hmeljarje.

v **Dež. finančno ravnateljstvo v Gradcu** namerava na Dolinškovo mesto v Maribor posaditi nekega Škofleka iz Ptuja. Slovenskega uradnika med Nemce, dasi je izborno kvalificiran, na njegovo mesto pa nemškutarja! Pa saj so klerikalci dosegli sedaj preobrat v Avstriji — zato se našim uradnikom godi tako dobro!

z **Svetla zvezda večernica.** Po solnčnem zahodu je možno sedaj videti na južnozapadnem nebu zelo svetlo zvezdo, ki blesti v svetli, beli luči. To je planet Venus, ki je dosegel 2. dec. za nas največjo vzhodno oddaljenost od solnca in ga lahko vidimo zvečer kake tri ure. Za dobre oči je viden celo podnevi. Zanimivo je, da so ga videli tudi l. 1870., dne 20. septembra, ko so italijanske čete vzele Rim, ob belem dnevu. Zato so imenovali to zvezdo „stella d' Italia". Venus se sicer blišči tako svetlo vsakih 29 mesecev, posebno svetlo pa vsako osmo leto.

d **Podpora za po toči poškodovane kmete.** Na zadevno vprašanje je namestnik grof Clary in Aldringen včeraj izjavil, da dobi cela Štajerska 230.000 K državne podpore.

z **Naši pristaši in klerikalci.** „Straža" očita nekaterim našim pristašem, da si iščejo okrog klerikalnih poslancev — osebnih ugodnosti. Mi smo že poleti svarili naše ljudi pred duhovniško in drugo klerikalno družbo; storimo to sedaj ponovno, ker klerikalci vsako stvar zavijajo in izrabljajo. One naše pristaše, ki so pa iskali okrog Roškarjev in Terglavov osebne ugodnosti, pa naj „Straža" imenuje — ako noče znova imeti dokaza lažnjivosti.

Brežiški okraj.

b **Dobova.** Ker plivajo dopisi iz Dobove na nekoga strašljivo, misli, da bodo imeli tudi njegovi dopisi sličen vpliv. Menda naj bi se celo komu hlačice tresle. Nekatere osebe so mu tako prirasle k srčecu, da jih nikakor ne more pozabiti; seveda, ker ne plešejo kot bi bilo njemu ljubo. Res, res, težki časi so nastopili; časi kislih kumar. Ti šmentani ljudje hočejo biti popolnoma samosvoji. — Aha, si misli: bomo pa udarili na ono strunco. Res že malo hrešči, pa nič ne de, ljudem brez posluha bo že ugajalo. (Vsak si lahko misli, katera strunca je to.) Dopisunček, ne podtikaj komu dopisov, dokler se nisi prepričal, kajti sicer se te postavi na tožno klop radi kraje časti! Tudi ne obsojaj drugih, če si sam vreden obsodbe. Vsak ima kak greh na vesti, večji ali manjši, zato se preje prepričaj, med kterimi da si ti. Izpolnjuj tudi svojo dolžnost, a ne v preobilni meri in se ne izdajaj za Dobovčana. Capito?

v **Društvo za tujski promet v Rajhenburgu** priredi v nedeljo, 9. januarja 1910 svoj III. planinski ples: **Žegnanje na Kumu"** v restavraciji „Unschuld" v Rajhenburgu. Po celem Posavju je zanimanje za ta ples velikansko in priprave nanj se vrše že v polnem obsegu. Nadkrilil bode ta ples vse prejšnje! —

z **Umrla** je v Kozjem ga. **Marija** Zirngast, soproga odvetnika dr. Zirngasta. Truplo so prepeljali v Beljak.

v **Iz Rajhenburga.** Našega vrlega somišljenika Antona Kuneja, župana v Stolovniku, je zadela bridka usoda. Umrla mu je nepričakovano njegova ljubljena žena Karolina dne. 22. grudna. Z njo ga zapusti ljubezniva tovarišica že prej, predno sta se mogla veseliti obletnice srečnega zakona. Udarec je hud, zato mu izrekamo tudi svoje najgloblje sožalje!

v **Iz Podsrede.** Nar. Dnevnik kakor Nar. List sta svoječasno poročala. da nas je naš g. Matijče baje nameraval zapustiti in se nekam na Pohorje preseliti. Ta vest je takrat klerikalne slamnike popolnoma potrla. Pri prvi nedeljski pridigi je pa g. Matijče slovesno raz lece povedal, da on sploh na Pohorje ne misli. In res nam je ostal do danes ohranjen. A pred kratkim je zopet v zvezarskih krogih začela krožiti vest, s početka seveda tajno, sedaj bolj javno, da se je g. Matijče definitivno odločil Podsredo zapustiti. — Jezi ga namreč, da še celo njegovi somišljeniki, ne prispevajo povoljno, za slikane, večinoma še dolžne cerkvene šipe. Da, po njegovi lastni izjavi, si je še nekdo drznil opomniti: „Kdor je šipe naročil, pa še jih naj plača" toraj g. Matijče? Nam se g. Matijče smili, akoravno on vse naprednjake bojkotira in šikanira, kjer more. Da bi ga pa nje

gova garda v tem oziru na cedilu pustila, se pa ni pričakovalo in mu tudi mi ne privoščimo. A nauk je zelo poučljiv in si ga sme z šipami vred na Pohorje vzeti. Sedaj ve, da pri zvezarjih, kakor pri njem samem, ne igra prve uloge vera, temveč denar!

b **Iz Podsrede.** Če gosp. E. K. s svojimi napadi na nas naprednjake v „Straži", posebej na našega g. učitelja P., njegovo soprogo in na vrlega gostilničarja Jazbeca misli morda doseči, da naj noben naprednjak več ne prestopi praga njegove trgovine, se mu to čisto lahko izpolni. Če pa misli, da bo župnik V. opustil proti njemu bojkot, se pa menda moti. Zato želimo, naj bo pameten in premišljen. — Več njegovih odjemalcev.

u **Iz Podsrede.** Nas neumolno delavni gospod kaplan Nejce Podpecan se tudijo splaviti na odel v kat. izobraževalnem dlustvu iglo: „Del lustige kaplan und die süse Malie." Kako se bo obnesla, Vam ze spolocim. — Mali Pepcek.

b **Iz Št. Petra pod Sv. Gorami.** Redkokedaj prinese Vaš list kak dopis od nas. Po leti, ko je na polju polno dela, nam je kmetom roka preokorna, da bi prijela za pero ter Vam pisala kaj o naših razmerah. Po zimi kaj radi prebiramo Vaš list. Sprejmite tudi od priprostega kmetiča par vrstic. Že dolgo časa smo si želeli, da bi mi kmečki trpini dobili list, ki bi zagovarjal našo reč proti onim, ki zmiraj pri polnih skledah in čašah sedijo in se le tedaj za kmeta zmenijo, kadar so volitve in kadar jim je treba plačati mastne štolnine. — Kmetje vidimo to ter odpadamo od njihove lažikmečke zveze, ker so njeni poslanci celo politiko zavozili. Sedaj ko nam hoče vlada še vino, naš edini pridelek, od katerega živimo, obdačiti, hodijo klerikalni poslanci svojo strankarsko pot, namesto da bi z našimi poslanci skupaj delali. Slabe letine so napočile za ubogega kmeta, še to kar kmet ima, nič ne velja; kar mora kupiti, mora vse preplačati. — Hvala Bogu, imamo nekoliko več kapljic vina, a to nima nobene cene, in to nam hočejo obdačiti. Poslanci, storite svojo dolžnost! Kmetje! Bodimo previdni in mislimo vedno na bodočnost; kako bodemo zavozili, tako bodejo naši potomci trpeli. — Pokažimo tudi mi Šempetrani, da smo tu kmetje, ki spoštujemo vero svojih očetov, a se pri tem ne uklanjamo duhovniški strahovladi. Spoštujemo duhovnike, ki živijo za vero in ne za politiko, hočemo pa se otresti onih, ki vsaki čas stojijo za našimi petami in hočejo vedeti, kako bodemo volili, in ki samo stroške in neprilike nam kmetom in občini delajo. — Nas ne briga, kako volijo oni, njih pa ne briga, kako volimo mi. Znali pa bomo nasproti duhovnikom in njihovim zapeljancem varovati svoj ponos in svojo samostojnost. Naj se brigajo za cerkev in ne za to, kako mi volimo, in naj imajo tudi pred očmi Kristusov nauk, da nihče nič seboj ne prinese in tudi nihče nič seboj ne odnese, ker to je vse posvetno. Dokler smo na svetu, moramo tudi mi ubogi kmečki trpini živeti. — Dragi stanovski tovariši, živimo trezno, premišljeno, pošteno, napredno ter mislimo na bodočnost svojo in svojih potomcev!

Tebi pa, ljubi „Narodni list," ki se tako lepo in uspešno poteguješ za kmečki stan, vošči iz srca vesele praznike in srečno novo leto

Prebčan.

Celjski okraj.

c **Trgovski ples v Celju** se vrši 23. jan. 1910 v Narodnem domu.

d **Silvestrov večer v Sokolskem domu v Gaberju pri Celju** se ne vrši.

z **Silvestrov večer** priredi celjska „Čitalnica" v „Nar. domu" jutri v petek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina prosta. Vabljeni so vsi člani celjskih narodnih društev in od njih vpeljani gostje.

v **Občni zbor Bralnega društva v Gaberju pri Celju** se vrši z običajnim vsporedom v nedeljo dne 9. januarja ob 3. uri pop. v Sokolskem domu. Člani, pridite polnoštevilno!

d **„Rokovnjači"** se uprizore na celjskem odru na dan sv. treh kraljev, dne 6. jan. Igra se že kar najskrbneje pripravlja.

a **Samonemški napis** se nahaja na hiši, kjer je nastanjeno moštvo c. kr. finančne straže v Celju in to celo na hiši, ki je slovenska last. Mar vzdržuje država, oziroma davkoplačevalci celjsko finančno stražo samo za tukajšnjo nemškutarijo in renegatstvo, mar se naj naše slovenske stranke, ki morajo včasih bloditi po mestu po cele poldneve, da te pisarne najdejo, financarjem na ljubo naučijo nemščine? Poklicani faktorji zganite se, da se tako tendencijozno preziranje vsega kar je slovensko, takoj odpravi.

v **Odlikovanje.** Vinski pridelovalec g. Norbert Zanier v Št. Pavlu pri Preboldu je bil zopet v zadnjem času za vina lastnega pridelka odlikovan, in sicer meseca septembra na občni razstavi v Töplitz-Schönau na Češkem, s prvim darilom, t. j. „častnim diplomom in velikim darom", in sedaj meseca grudna na mednarodni razstavi v Parizu na Francoskem z diplomom in zlato svetinjo, za kar temu vrlemu gospodu domačemu slovenskemu vinogradniku — iskreno častitamo.

o **Iz Dola pri Hrastniku.** V nedeljo 19. t. m. je bila na Dolu pri Hrastniku veselica v prid C. M. družbi, ki se je nepričakovano vsestransko dobro obnesla. Tudi poskočnih komadov ni manjkalo, katere so prav pridno proizvajali vstrajni hrastniški tamburaši. Navzočih je bilo med drugimi dokaj bratov sokolov, ki so nabrali med seboj in občinstvom za Sokolski dom vsoto 45 K ter članarine 21 K. Tudi pri „popravljanju" veselice drugi dan se je s primerno vsotico spomnilo Sokola. — Zato kličemo hrastniškodolski narodni požrtvovalnosti — krepko naprej! —

v **Občinski odbor pri Sv. Krištofu** bl. Laškega trga je izdal geslo: Smrt vranam! Za vsako ustreljeno mlado vrano plača 10, za staro 20 vin. Nedvomno se bode poljedelstvo v tamošnjem kraju vsled tega zelo povzdignilo.

v **V mozirski okolici** so zmagali pri obč. volitvah klerikalci.

z **Šmarsko gasilno društvo** je dokupilo in te dni dobilo k dosedanji svoji izborni, a za stranske ceste vendar težki brizgalni, še jedno novo, ki je z vsemi potrebnimi cevmi in drugimi pridatki vred dosti ložja od prejšnje. Vspričo valovitega površja šmarskega okraja je pa ta snemalna brizgalna sesalnica ne le po vsakej vozni stezi prevozna, marveč tudi še prenosna. Dvigniti se jo more z drogovoma raz kola ter potem z lahkočo prenesti navkreber, oziroma tje, kamor bi je sicer sploh ne bilo mogoče pripeljati, ali če že, pa le s potrato časa. Delavnemu društvu, posebno pa njegovemu vrlo skrbečemu kapitanu Mihi Skaletu vse priznanje!

d **Sokolski dom v Hrastniku.** V odboru za zgradbo „Sokolskega doma" je sporočil član hrastniškega „Sokola" g. Ferd. Roš, da mu daruje prostor. Z radostjo objavljamo to vest, ki kaže, da smemo upati na uresničenje naše želje. Pri tej priliki pa prosimo vse rodoljube, katerim je ležeče na tem, da ohranimo Hrastnik slovenski, da nas podpirajo z denarnimi prispevki. Na željo prav radi postrežemo s položnicami dolske hranilnice, pošiljajo se pa darovi tudi lahko naravnost na „Sokola" v Hrastniku. Na zdar!

z **Trgovci in obrtniki v Št. Jurju ob J. žel.** priredijo dne 6. jan. 1910 ob 7. uri zvečer veselico pri g. Nendlu. Svira kvartet Napolitan. Veselica je v zvezi s srečolovom. Čisti dobiček je namenjen za trgovsko in obrtno nadaljevalno šolo v Št. Jurju ob J. ž. Zato se je nadjati tem obilnejše udeležbe.

z **V poročilu o demonstracijah proti misijonarjem v Žalcu** se nam je pisalo, da je žalsko cerkev zgradil gospod Roblek „večinoma s svojim denarjem". Mislimo, da pač nikdo ni stavka dobesedno umel, vendar pa prosi g. poslanec Roblek sam, da ga v toliko popravimo, da je on pač rad prispeval in delo pospeševal, da bi pa cerkev bila tako rekoč njegovo delo. o tem ne more biti govora.

z **Občni zbor „Čebelarske podružnice za Sav. dol."** se je vršil v nedeljo 5. t. m. ob pol 4. uri popoldne v šoli v Grižah. Dasi je bilo vreme skrajno slabo, ker lilo je kakor iz škafa, vendar se je zbralo okoli 30 udov. Predsednik prijazno pozdravi navzoče ter poda kratek pregled o toletnem delovanju. Iz tajnikovega poročila smo posneli, da je štela podružnica 39 članov — gotovo lep začetek, ki so skupno pridelali 750 kg medu in 95 kg voska ter da so vzimili 165 premakljivih in 128 nepremakljivih panjev. Shodov je bilo v celem 10, katerih se je udeležilo okroglo 600 poslušalcev. Blagajnik nam naznani 5 K 80 h prebitka. Društvo hoče nabaviti svojim udom, če še bode došlo kaj podpor — nekaj brezplačnih panjev. Pri volitvi odbora potrdil se je enoglasno stari odbor in sicer: gg. Černej, Griže, predsednik; Žagar, Petrovče, podpredsednik; Pikl, Sp. Ložnica, blagajnik, Pečar, Št. Pavel, tajnik; Poteko in Jurhar, Griže, odbornika. Gospod predsednik se zahvali za zaupanje ter obljubi, da hoče v novo potrjen odbor započeto delo i drugo leto z vsem navdušenjem in vnemo nadaljevati. Glavna želja pa nam bodi, da se število naših društvenikov naj drugo leto podvoji.

a **Iz Ljubnega.** Naš gosp. kaplan Schiller se je tudi začel pečati s predali lažnjivega „Slov. Gospodarja", katerega z dopisi ali sam zalaga ali s pomočjo glavnega urednika v Gornjem gradu. Zato ga vprašamo, kako mu je njemu — duhovniku kaj bilo pri srcu, ko so ga fantje sledili z neko Marijino devico pod cerkev na Ljubnem? Ali ste ji dajali kake nauke po navodilih g. škofa Antona Bonaventure?

c **Št. Jurj ob juž. žel.** — V zadnji številki „Slov. Gosp." se je obregnil znani klerikalni dopisun ob mojo osebo na nesramen način, ki izobrazbi dopisuna popolnoma odgovarja. Kako zelo sem raznim klerikalnim kolovodjem v Št. Jurju na poti! Kako zelo radi bi mi škodovali ne samo na ugledu in poštenju, ampak tudi v eksistenčnem oziru! Koliko se je trudil kaplan Žgank, da bi na podlagi izjav Slemenjaka iz Pešence in Sameca iz Podgrada, ki je pošiljal k meni pred leti svoja dva vrla sinova v šolo, mene spravil v disciplinarno preiskavo. Tajne seje je skliceval, tajne seje občinskih odbornikov občine okolica Št. Jurij, ker kaplan Žgank je častni občan in neomejen komandant v odboru. Za vse spletke ter natolcevanja sem natanko vedel in čakal, kdaj bo že krajni šolski svet na Žgankov ukaz vložil prošnjo pri okrajnem šolskem svetu za disciplinarno preiskavo zoper mene. Ubogi nahujskani občinski odbor! Res nimate drugega dela, kakor sklepati spletke zoper mene, ki sem že 11 let učitelj v Št. Jurju? — Naposled so si stvar premislili, ker so videli neuspeh kakor tedaj, ko je „Knjižnica" priredila igro „Vrban Smukova ženitev". Hočete-li, da objavim vso korespondenco med menoj in odvetnikom D. Vencajzem v Ljubljani, iz katere je docela razvidno Vaše intrigantstvo, vaše človekoljubno prizadevanje spraviti bližnje v propast, vaša velikanska blamaža? Zopet ste začeli intrigirati, a ker ste videli nevspeh, lažete v „Gospodarju", da sem koga prosil prizanašanja. Ni mi tega treba, bogme ne, delajte zoper mojo osebo kar hočete, slobodno vam, zahtevajte disciplinarnih preiskav premeščenja kolikorkrat hočete, prepričan šem, da se na svetu ne more nikjer najti oblast, ki bi zaradi takih klerikalnih intrig komu kedaj las skrivila. — **Kveder.**

Gomilsko. V nedeljo, na Štefanovo, je bila tu pridiga nekega celjskega kapucina, katere edini predmet je bilo hujskanje in zmerjanje napredno mislečih ljudi. Ko je vsled tega nastalo mrmranje med poslušalci in so se nekateri celo odstranili, je zagrozil ta oznanjevalec miru in ljubezni: **„Kdor noče poslušati, naj gre vun! Kdor bo pa ugovarjal, mi ga naznanite, bode dobil šestmesečni zapor!"** Več še poročamo!

o **Za lekarno v Trbovljah** se poteguje magister Franc Peharc iz Celja.

z **Za Roseggerjevo ustanovo** je podpisala 2 tisoč kron tvrdka Westen v Gaberju pri Celju. To je tista tvrdka, ki prodaja svojo kuhinjsko posodo izključno po slovenskih, hrvaških in srbskih deželah.

a **Knjižnica Št. Jurij ob Juž. žel.** priredi vsem svojim članom na Silvestrov večer v gostilni g. A. Nendla zabavni večer z dvema igrokazoma. 1. „Pridiga izza gardin". 2. „Srečno novo leto", Po igri petje. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina prosta. Gostje dobrodošli. Na obilo udeležbo in vesel sestanek vabi odbor.

a **Občni zbor „Slovenskega čebelarskega društva za Spodnje Štajersko"** se vrši 6. prosinca 1910 na dan sv. Treh kraljev ob pol 11. uri predpoldne v posojilniški dvorani v „Narodnem domu" v Celju po sledečem sporedu: 1. Pozdrav. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitve. 5. Predavanje. 6. Slučajnosti. Predlogi se naj pošljejo vsaj tri dni pred zborom predsedniku g. Kurbusu v Slivnico. K mnogobrojni udeležbi vljudno vabi odbor.

Ljutomerski okraj.

l **Od Sv. Križa na Murskem polju.** Dragi gospod urednik! Priprost kmet sem in torej v dopisovanju v časopise malo izurjen. Še nobenkrat nisem v noben časopis ničesar pisal. Pa žalostne razmere v naši fari, ki vladajo skoraj od tistega časa, kar se tukaj šopiri Vam že znani zloglasni župnik Weixel, so me k temu prisilile. Slega je izginila, kakor bi mignil. Kajti če si je kdo upal povedati v kaki politični zadevi drugače, kakor mu je diktiral župnik, so ga proglasili neusmiljeno za liberalca, sovražnika cerkve, kakor že veste, kake se takim godi, ki si vsaj misli ne dajo od drugih vsiliti. In prej smo imeli pri nas res lepo bralno društvo, pa je prišel župnik pri njem na krmilo. Leposlovne knjige kakor — „Ljubljanski Zvon", „Slovan" in druga taka „pohujšljiva dela" so izginila, ne vem kam, in ostali so nam: „Cerkvena zgodovina", „Slovenski Gofine", tudi par razcapanih zvezkov Občne zgodovine in še nekaj druge take ropotije. Tudi pelo se je pri nas včasih lepo, pa pride župnik, ki bi rad, da bi peli same svete pesmi. Zavednejši pevci so izstopili in tako je sedaj tudi petju konec.

l **Od sv. Križa na Murskem polju.** Dragi gospod urednik! Moram Vam že naprej poročati, da se dostojno pripravite na veselico, ki jo priredi

naše nad vse spoštovano in visoko izobrazbo razširjajoče bralno društvo v zvezi z našimi odličnimi prepir. hočem reči krščanski mir trosečimi pevkami — devičicami, — ki si včasih sicer pulijo lase za fante. Pa to nič ne de, saj so pod mogočnim varstvom Marije, ki je s svojimi svetinjami ne častijo, ampak žalijo. — Ker pa naše bralno društvo že spi nekaj let prav lepo spanje pravičnih, se bo tudi veselica vršila vsled lepih sanj našega slavnega bralnega društva. Društvo, ki ima tako lepe sanje, je gotovo nekaj imenitnega, zatoraj upam, da si ga gotovo pridete ogledat. Kajti kaj takega se ne vidi vsak dan. Pa opozorim Vas, da pridete že predpoldnem tistega dne k sv. maši, da boste slišali rajsko petje tistih devičic — cerkvenih pevk. — Človeku se res srce taja svete navdušenosti za lepe umetnosti, ako jih sliši, tako da si same navdušenosti ušesa zamaši. In gotovo boste hoteli tudi spoznati te umetnice. To Vam bo prav lahko, opazujte samo, kje se bodo ženske po maši najbolj prepirale, čvekale in klopotale, to so naše devičice — pevke. — In voditeljica poučuje svoje podložnice z „odkritosrčno" besedo ter jim daje lep vzgled krščanske ljubezni hčerk Marijinih. In če se oglasi katera nova pevka, jo z največjo ljubeznijo in veseljem sprejmejo. Med sabo pa ne trpijo nobene, ki nima glasu ter se „nespodobno" obnaša. Taki se pošlje pismen opomin, da prstan, lepa obleka itd. ne spada v zbor teh devičic. Tako so se njih vrste sicer že precej skrčile, pa te, katere so, so res pevke po poklicu. Pa tudi občni zbor bralnega društva bo nekdaj potem. In zbralo si bo naše slavno bralno društvo same krepke odločno narodno „kimovce", ki bi na komando od „višje strani" tudi v **Muro** poskakali in tudi Antikrista volili, ako bi se priporočal od te „višje strani." To je zavednost, kaj ne! — In tako cvete pri nas omika, vlada lep mir, zavednost narodna je tu doma, kakor se spodobi za popolnoma zvezarsko faro. — R o d o l j u b e n k m e t.

v **Iz Sovjaka pri Sv. Jurju ob Šč.** Dne 19. tm. so se vršile pri nas volitve za obč. predstojnika. Izvoljen je prejšnji predstojnik, vrl narodnjak g. Fr. Vuk, za I. svetovalca S. Domajnko, za II. pa I. Kolbl.

a **Kmetijsko bralno društvo pri Mali Nedelji** ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 9. prosinca 1910 ob 3. uri popoldan v gostilni g. Senčarja. Dnevni red: 1. Odborovo poročilo. 2. Vpisovanje udov. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. K gotovi in mnogobrojni udeležbi vabi najvljudneje

odbor.

Konjiški okraj.

z **„Čitalnica" v Konjicah** je imela 21. t. m. svoj redni občni zbor. Obžalovati moramo, da se ga je udeležila komaj polovica članov, zaradi česar seveda nismo mogli pričakovati kdove kakega uspeha. Tajnikov namestnik je podal poročilo o delovanju, iz katerega se je izkazalo, da je odbor premalo deloval. „Čitalnica" zelo počasi napreduje iz znanega vzroka; naš trg je skoraj že ves potujčen, steber „Čitalnice" je torej le tisto pičlo številce slovenskih uradnikov, ki nam jih naša mačeha-vlada še privošči; na drugi strani je seveda krivo tudi premalo zanimanje za „Čitalnico". Pri volitvi je bil izvoljen po vzkliku ves stari odbor z gospodom dr. Rudolfom na čelu. Želimo, da bi razvil odbor v Novem letu vse svoje moči, da se zopet obnovi v našem potujčenem trgu čilo družabno življenje in naj bi se potrudil, da se tudi naša „Čitalnica" p r e n o v i v d u h u č a s a. Posebno skrb naj bi posvetil dosedaj zanemarjeni knjižnici. Pripomniti moramo še, naj bi vladalo pri občnem zboru malo več discipline. Vse je govorilo vprek, tako da smo se prehitro utrudili in je moralo izostati marsikatero koristno razpravljanje. N a d e l o, K o n j i č a n i, d a n a m z a s i j e b o l j š a d o b a!

Mariborski okraj.

m **V občini Plač nad Mariborom** se vrše danes občinske volitve. Občina leži na skrajni narodni meji.

m **Od Sv. Ruperta v Slov. Gor.** se nam poroča, da je nedavno temu tamošnji župnik zloglasni Pajtler nahrulil v farovžu neko ženo s takimi ostudnimi izrazi, ki se najdejo samo še v knjižici škofa Jegliča. Dotična žena pravi, da takih izrazov še nikdar slišala ni. Župnik Pajtler skuša torej postati tudi v tem oziru Jegličev učenec!

d **Dne 6. januarja 1910 — v Fram!** Framski diletantje priredijo ta dan ob pol 4. uri pop. novo slovensko trodejansko burko s petjem „Moč uniforme", katero je spisal Jak. Štoka ter vglasbil H. O. Vogrič. Po igri je prijateljski sestanek v gostilni gospe M. Turner. Prihitite k nam vsi prijatelji pristne narodne igre in slovenskega petja, da si v tem ljubkem kotlu Pohorja prijateljsko podamo roke ter se obenem navdušimo za resno narodno delo!

d **Iz Maribora.** V Leitersbergu je obolelo več otrok na legarju. Gostilna Alvis je zatvorjena, ker so oboleli otroci gostilničarja in dr. Povaleja.

z **Gočova pri Sv. Lenartu v Slov. gor.** U g a n k a: „Zakaj je naša občina občinske doklade za l. 1910 za polovico znižala?" O d g o v o r: Zato ker so leta 1910 občinske volitve! — Bivši „Verkehrsbeamter", sedanji občinski tajnik, sicer pravijo, da zaradi suše. Pa glejte, lani l. 1908 smo imeli mnogo večjo sušo, letos 1909 pa za polovico večje doklade. Vam pač ne gre čisto gladko, kaj? Pa nič ne de, le tolažite se! Bodete jih že nalovili! Samo pazite, da Vam kateri svetovalec kot agitator vsled prevelike „abstinence" v Dervanjo ne pade. To bi bila nesreča!

z **Sv. Lenart v Slovenskih gor.** Gočovski kmetje Roškarjevega kalibra so res „narodni". Ko so pretečeno leto tožili želarje, so se dali zastopati po nemškem odvetniku dr. Plachkiju iz Ptuja. No, g. župan Kronvogel, kje pa je takrat bila vaša narodnost?

z **Iz šentlenarčkega okraja.** Klerikalizem izgublja pri nas tla. To se vidi jasno iz delovanja naših zvezarjev, ki so se spustili v osebni boj, namesto da bi se bojevali za stvar. Vse njih delovanje je bilo doslej piškavo ter prazne obljube. To hočemo v bodoče tudi dokazati. Izzivati ste nas začeli, rodni bratje — evo vam boja! Proč s krinko, od zavodov in zastopov odvisni „kmetje" (!). Proč falirani študentje, ki bi radi bili naši gospodarji pri zavodih in zastopih! Narodnjaki na dan, dan osvete se bliža!

a **Zgornja Sv. Kunigunda.** Deželni šolski svet v Gradcu je odredil, da se dvorazredna ljudska šola pri Zgornji Sv. Kunigundi razširi v trirazrednico.

a **Zgornja Sv. Kunigunda.** Izginil je 50 let stari, oženjen poštni hlapec Pij Herič, doma iz Lipniškega okraja. Pogrešajo ga že od 13. decembra t. l. zvečer. Sumi se, da je padel v pijanosti v Pesnico in utonil. Čeravno so že preiskali en del potoka, trupla niso našli.

v **Naseli** se v Mariboru januarja kot odvetnik klerikalec dr. J. Leskovar, dosedaj vodja Šusteršičeve pisarne v Ljubljani.

v **V Breznem ob Dravi** je umrl bivši štajercijanski kandidat ob deželnozb. volitvah A. Kališnik.

o **Surov človek** je 28 let stari posestniški sin Mat. Rebernišek iz Dežnega v slovenjebistriškem okraju. Dne 5. sept. je razbil obraz 25letnemu fantu Antonu Kovačiču iz Makol in 17. okt. je pretepel s krepelom 31 let starega Antona Mesariča, na vrh je pa še premikastil nekega dečka. Surovino so že večkrat kaznovali in sedaj so mu priznali zopet 8 mesecev ječe s postom vsak mesec.

o **Ker ni studenca zakril.** V Partinju pri Sv. Lenartu v Slov. Gor. ima 39 let stari posestnik Franc Zorec studenec, pri katerem nimajo tujci nič opraviti. Nekoč je pa rogovilil pijani viničar Ignac Korošec krog odprtega studenca in je padel vanj, da je utonil. Sedaj pa zahteva njegova vdova 600 kron odškodnine zase, za otroke pa 1800 kron. Ker ni Zorec studenca pokril, ga je mariborsko sodišče obsodilo v 4 tedne strogega zapora in v poravnanje pogrebnih stroškov. Koroščeva vdova pa se lahko poda na civilnopravni pot.

Slovenjegraški okraj.

v **Iz Šoštanja.** V Woschnaggovi tovarni so sedaj odpustili nad 50 delavcev, ker baje manjka dela. Delavci pravijo, da je Woschnagg zgubil dela za avstrijski erar. Sicer pa še ostanejo Woschnaggu glavni odjemalci, to ste Bulgarija in Srbija, **torej dve slovanski državi!** Woschnagg bi nam bil gotovo zelo hvaležen, ako bi tam doli enkrat povedali, kaj on pravzaprav s slovanskim denarjem v Šoštanju počenja. Delavci pa, ki so se celo leto trudili za Woschnagga, ko je bilo še zunaj delo, sedaj stradajo. Tako jim nemški bogataš plačuje glasovanje za nemškutarske kandidate!

v **Iz Šoštanja.** V volilnem imeniku za 2. razred občinskih volilcev kar mrgoli volilcev, ki ne plačajo niti vinarja obč. doklad. Kaka krivica se s tem godi domačinom in drugim občanom si izračuni lahko vsak. Mali obrtniki in hišni gospodarji nosijo 165% obč. doklad in še ne vemo, če se ne bodo že v najkrajšem času zvišale. Gospodarili pa bi jim naj kaki podrepniki iz nemškega tabora, ki ne plačujejo niti vinarja obč. doklad! Seveda s tujim denarjem ni težavno gospodariti, saj človek pri tem nič ne trpi. Šoštanjčani, ali ste že kedaj slišali o tržanih Mravlagu, Egerspergu, Remmlu, Reisenderu? V volilnem imeniku so in bi naj pomagali Woschnaggu, ki je na tako žalosten način zgubil poslanski mandat, še nadalje tlačiti Šoštanjčane. Čudno je, da teh možakarjev še ni bilo 13. okt. v prvem imeniku. Ali takrat pri občini še niso vedeli za nje? Djali so jih pozneje v imenik, kako, o tem še bodemo govorili, da bi lažje preglasovali s pomočjo izdajic domačine, ki plačujejo in nosijo krvavimi žulji prislužene novce v davkarijo. Recimo, posestnik B. plačuje nad 300 kron davka, namesto njega pa bode sedel v obč. odboru tega razreda kak nemški učitelj ali uradnik, ki ne plačuje niti vinarja deklade. — Tako nam gospodarijo renegati in tujci v Šoštanju. Pa še se dobe ljudje, ki so tako zabiti da trdijo, da imamo od Nemcev — dobiček in vse dobrote na zemlji.

o **Na Muti** je umrl v ponedeljek slovenski trgovec g. Matevž Keček. Pokojni sicer ni bil naš somišljenik, pač pa je bil odločen Slovenec, ki je povsod kazal svojo narodnost, kar ni vedno lahko na jezikovni meji.

Ptujski okraj.

p **Sv. Miklavž pri Ormožu.** Naša častita gospoda „oznanjevalca miru", ki nam naprednjakom skušata vsak čas podtikati nemškutarstvo, bi vprašali le, zakaj se je nastavilo pri nas za organista človeka, ki je bil v Ljutomeru, kjer je prej stanoval, hud nemškutar, strasten Štajerčijanec, zvest nemški volilec, in je zabavljal, kjer je le mogel čez Slovence, da se ga je moralo celo iz gostiln ven metati? Prosimo odgovora!

o **Jezljiva ženska** je 36 let stara vdova in posestnica Franca Poterč z Biša, okraj Sv. Lenart v Slov. gor. in je že bila večkrat radi svoje jeze sodno kaznovana. Ker je na 2. novembra grozila nekemu staremu možu z umorom, je sedaj dobila v Mariboru 4 mesece ječe in vsakih 14 dni še eden post na vrh. — Ravno tako hudo jezo ima 32 leta stara viničarica Ana Simonič iz Lahonec v ormožkem okraju. Radi malenkostnega povoda je udarila starega Matjaža Janžekoviča s cepcem po glavi in po desni roki, da mu je pri tem eksperimentu strla desni kazalec. Bila je že tudi večkrat kaznovana in sedaj je dobila nenavzoča zopet 3 mesece poostrene ječe s postom vsakih 14 dni. Janžekoviču pa mora plačati 100 kron bolnine.

Slovenci v tujini.

u **Iz Gradca.** Iz vseh slovenskih krajev imamo priložnost spoznati v naši „Domovini" tovariše in tovarišice, le iz Korotana nimamo nobenega člana, kjer Slovence ravno tako zatirajo kakor v Gradcu. Na Spod. Štajerskem pa ga ni okraja, iz katerega bi ne imeli več ali manj članov pri „Domovini". Iz konjiškega okraja jih je najmanj. Gotovo mora biti tisti okraj narodno najbolj zaspan, ker poznamo cele družine iz okraja, ki prebivajo v Gradcu. Mladina, ki prihaja odtam v Gradec, je narodno prav nezavedna. Ali res ni človeka n. pr. v Oplotnici, Ločah ali Zrečah, ki bi kakšno napredno narodno društvo ustanovil, da bi se mladina spodbujala in izobraževala, da se ne bi tako nezavedna podajala v tujino? Obračamo se s prošnjo na vse Slovence, ki imate znance in prijatelje v Gradcu, pišite jim in jih opominjajte, naj pristopijo k društvu „Domovina" (Stigergasse 2.) Pišite vsakemu tudi naslov društva. Tudi vsa napredna društva prosimo, naj opozarjajo tiste, ki odhajajo v Gradec, da pristopijo k našemu društvu. P. F.

u **Iz Gradca.** V našem izobraževalnem društvu „Domovina" se vrše vsako nedeljo predavanja, govori in deklamacije. V nedeljo dne 19. dec. so govorile in deklamirale vrle tovarišice Marica Toplak-ova in Frančiška Habjanič-eva ter so njih izvajanja vzbudila zelo veliko zanimanje. Vrlim slovenskim naprednim dekletom kličemo: le krepko naprej! Naj bi dobile mnogo posnemalk! V izobrazbi moramo pričakovati boljših časov!

u **Iz Gradca.** Cenjeni g. urednik, Vi se bodete gotovo čudili, kaj to pomeni, da zdaj naenkrat toliko poročil iz Gradca. Na kratko vam povem: bojkotirajo nas. Kakor sta že „Narodni Dnevnik" in „Narodni list" poročala, so Nemci dvorano Sokolom odpovedali. Ravnotako se je tudi društvu „Domovina" zgodilo. Nameravalo je prirediti v pustu plesni venček. A odpisali so nam, da se takim društvom (seveda slovanskim!) ne more več dovoliti in naj si pridemo po denar, katerega smo za dvorano dali. Seveda kdo nam bode stroške povrnil, za to krčmar ne vpraša, samo da tistim „platenbruderjem" voljo izpolni. Nam graškim Slovencem pa bodi zanaprej želja, klic in zahteva: „Narodni dom"! A ne samo na papirju, temveč v resnici!

Iz raznih slovanskih krajev.

o **Novi Lurd** in njegova voda pod Gorjanci je izginila. Poleti so bili zagnali klerikalci vrišč, da je sama mati božja ozdravila neko dekle pod Gorjanci. Trumoma so že romali ljudje tja in razni duhovniki so si že meli roke, da še ni umrla vera in da se še vedno lahko govori o plačujoči cerkvi. Sedaj se je dognalo, da božja mati ni nikomur pod Gorjanci pomagala in da so ljudje na zimo še bolj bolni kot so

bili prej. Vera je torej seveda naenkrat opešala in župnikom se samo še skomina po — Novem Lurdu.

v **Nesreča v šoli.** Dne 20. dec. sta prišli dve deklici ob $^3/_4$ na sedmo uro v šolo v Cerklje pri Krškem. Ker ste prišli mnogo prezgodaj, sta si preganjali dolg čas z brisanjem table. Ta je bila slabo pritrjena in pri nujnem delu se je nagnila in padla naprej. — Edna deklica je bila tako srečna, da je padla tabla na njo in jo pritisnila k odru, da se jej ni drugače nič zgodilo, druga pa je odskočila in rob table jo je udaril po tilniku, da je bila na mestu mrtva. Zlomila si je pri padcu tudi ključnico in desno roko. Ko so prišli šolarji, je krog mrtve šolarice vse jokalo. Kriv je deloma nered v šoli, ker tabla ni bila pritrjena, deloma pa štariši, ki puščajo otroke tako zgodaj v šolo, kjer so $^5/_4$ ure brez nadzorstva.

z **Povodnji so napravile** na Kranjskem ogromno škodo. Bregovi rek in potokov so razrušeni in voda je odnesla velike kose zemlje.

o **Uradna naglica pri davčnih oblastih.** Andrej Golja na Dablarju (občina Ročinj) ima revno kmečko hišo, obstoječo iz kuhinje, 2 sob in 2 čumnat, ki pa sta zaradi stanja, lege in velikosti za stanovanje popolnoma nesposobni. Ubogi kmetič pa plačuje hišni davek od 4 za stanovanje rabnih prostorov letno po 9 K 80 vin. že skozi 30 let namesto 3 K 40 vin. direktnega hišnega davka za 2 prostora, porabna za stanovanje, torej 6 K 40 vin. vsako leto več. Ker znašajo obč. doklade v katastr. občini Dablar nad 200%, plača vsako leto s temi vred krog 20 K. — Šele leta 1907 je Golja prišel na to, da se mu godi krivica, in je 14. marca 1907 vložil na davčni oddelek glavarstva v Gorici prošnjo, naj hišo pregleda in krivico popravi. Meseca maja 1908, t. j. 14 mescev po vložitvi prošnje, je prišel iz Gorice finančni svetnik, je hišo pregledal in obljubil, da se pomota popravi. Ker Golja do 3. februarja 1909. ni dobil rešitve, je ponovno vložil prošnjo. 1. maja 1909. se mu je odgovorilo, da je vsled odloka c. kr. fin. ravnateljstva v Trstu šla njegova prošnja na finančno ministerstvo na Dunaj, kjer se še sedaj nahaja. Minilo je torej že dve leti in skoro 9 mesecev, a prošnja šo do danes ni rešena. To so sramotne razmere, kakoršnih dandanes niti na Turškem več nimajo.

o **Kranjski deželni odbor** priredi to zimo 15 tri- do štiridnevnih poljudnih kmetijskih tečajev po vseh delih dežele.

v **Most čez Sočo pri Zagraju** se je podrl. Pijonirji so napravili provizoričen prehod. Ministerstvo je odredilo, da se ima zgraditi nov kameniti most, ki bo stal 868.000 kron.

Obrtni vestnik.

o **Slovenski obrtniški vajenci v Gradcu.** Uradna statistika pravi, da je bilo med 917 obrtniškimi vajenci, ki so obiskovali lani obrtnonadaljevalno šolo v Gradcu 116 slovenskih fantov. Koliko najboljših mladih moči in talentov nam požre nemški moloh v Gradcu, ker še niso prišli tako daleč kot Srbi na Hrvaškem in Ogrskem, ki so popolnoma organizirali izuk obrtniških vajencev, tako da pridejo ti le k narodnemu mojstru in se nobeden ne izgubi. Tu bode kmalu treba dela!

Poučni kotiček.

a **Pranje po zimi.** Po zimi se ne sme takoj lotiti pranja, ko se pride iz tople sobe na svež zrak. Ako je koža spokala, se je ne sme prevečkrat umivati; tudi je bolje drgnenje opustiti. Pač pa je dobro obraz obribati z moko, ako je koža na njem spokana; to čuva pred mrazom in obvaruje pred skelenjem. Dobro je pa ranjena mesta namazati vsak večer z glicerinom.

u **Jesih (ocet ali kis) kot zdravilno sredstvo.** Jesih se mnogokrat rabi kot sredstvo, ki poživi in ustavi kri. Rabi se: 1) zaradi svojega osvežujočega, aromatičnega vonja kot duhalno sredstvo; pri omedlevici se riba ž njim obraz, istotako, če ima človek vsled izgube krvi čisto bledo barvo; vendar mora ocet biti svež, oster in čist; če to ni, naj se presrbi raje octova kislina iz lekarne; 2) pri krvavenju in če poči žila — naj se napravi obkladek iz mrzlega jesiha s 4 krat zloženim platnom — rana naj se močno tišči; pri krvavenju nosu — srkaj jesih; košček vate namoči v jesihu in daj v nos; če krvaviš iz ust ali iz zoba -- grgraj z jesihom, daj v jesih namočeno vato na rano; 3) če krvaviš iz pljuč ali iz želodca — dajaj si mrzle obkladke na prsa in želodec. 4) pri mrtvoudu (kapi) — delaj si klistirje iz octove vode. Razkuževalnih ali zrak čistilnih lastnosti jesih nima, zato je brez pomena njegovo parenje na žarečih podlagah.

Vestnik „Zveze napredne mladine".

o **Mladinski shod v Središču.** — Kako marljivo deluje krajevni odbor Z S N M za Središče in okolico, je pokazal znova nedeljski lepi in mnogoštevilno obiskani shod, kateri se je vršil v stari šoli. Od osrednjega odbora je prišel tov. Janko Lešničar, kateri je navduševal mladino k vstrajnemu in pridnemu delu in se bavil z delokrogom in nalogami krajevnih odborov Z. S. N. M. Ob splošnem ogorčenju zbranih je ostro protestiral proti temu, da se je usodil duhovnik dr. Hohnjec v Šmarju imenovati naše fante nepoštenjake in da je opsoval misijonar v Žalcu slovenska narodna dekleta za vlačuge. Povdarjal je znova, da Zveza slov. napr. mladine ne neti prepira in sovraštva, temveč skušajo istega netiti in zdrževati žalibože ravno oni, ki bi ga morali najbolj pospeševati: to so nekateri časti in denarja željni mladi duhovniki. Ako taki ljudje z grdim obrekovanjem in psovanjem, katero je nevredno vsakega dostojnega in izobraženega človeka, delajo tako proti nam, kažejo samo, da niso vredni oznanjevati in braniti vere ter da niso poklicani delovati za izobrazbo naše mladine. Slepec naj ne sodi o barvah — in slovenski stariši naj dobro premislijo, predno izroče svoj najdražji zaklad duhovnikom, ki kradejo čast in dobro ime njihove mladine. Za tov. Lešničarjem je govoril g. učitelj Čulek o pomenu pametnega (racijonalnega) gospodarstva, na kar se je vnel živahen pogovor o obnovitvi knjigovodskega tečaja za kmetijsko gospodarstvo v Središču. — Tov. pravnik Šalamun je zavrnil nekatere lažnjive napade „Slov. Gosp." na obreška dekleta in fante in z lepimi besedami opisal cilje Zveze slov. napr. mladine. Govorilo se je še o gled. predstavah, pevskem zboru, predavanjih in drugih društvenih zadevah. Shod je spretno in čedno vodil tov. predsednik kraj. odbora Šala. Živeli vrli tovariši in tovarišice iz Središča ter okolice! Naj se pri vas misel Z S N M vedno lepše širi in razvija!

o **Iz Št. Pavla pri Preboldu.** — Naša vrla in delavna tov. ozir. podpredsednica Marica Vedenik je nabrala za sklad slov. napredne mladine 3 K 20 vin. Izrekamo jim tem potom najprisrčnejšo zahvalo. V posnemanje!

Gospodarski paberki.

Poraba rožja kot živinske krme.

Vsled suše primanjkuje tudi letos v mnogih krajih živinske krme. To je posebno občutljivo v vinskih krajih, kjer se nahaja v obče malo travnikov in košenin. Opozarjam toraj na lani priobčen spis o porabi rožja kot živinske krme. Kakor znano, podarilo je c. kr. poljedelsko ministerstvo v svrho vpeljave rožja kot krme več strojev za drobljenje. Nekateri stroji so došli šele pozno v pomladi in se toraj niso rabili; ponekod ni bilo zadostnega zanimanja, ter so stroje le malo izkoristili. V drugih okoliših na primer pri Št. Ilju v Slovenskih goricah, v Stopercah (v Halozah) pri Ljutomeru in na Vidmu ob Savi so si pa kmetovalci bili svesti koristi, ki se njim nudi s tem, da se omogoči poraba rožja kot krme, ter so stroje pridno rabili. Vsega skupaj se je v svrho krmljenja zdrobilo na stroje letos do 60.000 kil rožja. Seveda je to premalo, ako pomislimo, da so stroji postavljeni v okoliših, ki obsegajo skupno 12000 hektarov vinogradov in pridelajo rožja za 30 do 60 milijonov kil! Vendar so bili kmetovalci, ki so doslej delali poskuse s krmljenjem rožja, zelo zadovoljni. Pozivam toraj vinogradnike, da to zimo bolj izrabljajo rožje kot krmo. Kakor sem že omenil v spisu, ki sem ga objavil meseca januarja t. l., je rožje le tedaj tečno, in ga živina rada je, če se poklada sveže in sočno; naj se tedaj sproti reže. Ako se rožje do rezitve ni porabilo, da se ohraniti sveže in sočno več tednov, če ga spravimo v velike kupe na senčnem kraju, ga dobro stlačimo in otežimo s kamni ali z lesom. Suho in pljesnivo rožje seveda ni za krmo. Isto velja tudi glede starega, debelega lesa, ki se tudi ne sme dajati v stroj, sicer ga pokvari. Poleg rožja naj se poklada živini še seno, slama ali kako drugo krmilo. Stroji so postavljeni v sledečih krajih: 1. na Bizeljskem, okraj Brežice, pri ekonomu g. Janezu Malusu; 2. na Vidmu ob Savi, na posestvu Resa g. Jožefa Šribarja; 3. pri županstvu občine Sv. Barbara v spodnjih Halozah, okraj Ptuj; 4. v Mosteh pri županstvu občine Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah, okraj Ptuj; 5. pri g. Ignacu Vrabiču v Stopercah v gornjih Halozah, okraj Ptuj; 6. v občini Veličane, okraj Ormož na posestvu g. Antona Puklavca; 7. na Tinskem, okraj Šmarje, na posestvu g. dr. Jurtela; 8. pri kneževi graščini v Konjicah; 9. v Makolah, okraj Slovenska Bistrica, pri žagi g. Jožefa Bogina; 10. v Framu pri mlinu slivniške graščine, okraj Maribor; 11. pri Repnikovem mlinu v Cirknici pod Št. Iljem v Slovenskih goricah, okraj Maribor; 12. v Pekrah pri g. Fank (prej Reiserjevo posestvo); 13. v Tržcu (občina Jurovec) okraj Ptuj pri žagi g. Jožefa Purg; 14. v Vizmetincih, okraj Ormož, pri mlinu g. Jožefa Pavličiča; 15. v Podgradju pri Ljutomeru, pri Mohoričevem mlinu; 16. pri mestni žagi v Ptuju; 17. pri g. Petovaru v Ivanjkovcih, okraj Ormož; 18. pri g. županu Hlade pri sv. Križu nad Mariborom in 19. pri županstvu občine Gornja sv. Kungota v Dolgem dolu, okraj Maribor. — Gradec, dne 9. decembra 1909. — C. kr. vinarski inšpektor na Štajerskem: Franc Matiašič.

Higijena na deželi.*)

Piše dr. Karba.

Higijena skuša na podlagi natančnega spoznanja človeškega ustrojstva (organizma) in v njegovi okolici se vršečih in uplivajočih razmer, človeško zdravje ohraniti in okrepiti. Ta cilj hoče znanstvena in praktična higijena na dva načina doseči. Znanstvena higijena ima vse preiskovati, kar je dobrega ali slabega upliva na človeško zdravje in dognati pogoje, ki so zdravju in razvoju človeka najprikladnejši. Praktična higijena pa hoče na podlagi teh znanstvenih raziskovanj in skušenj uvesti sredstva in naredbe, po katerih se izognemo nevarnostim za človeško zdravje in po katerih okrepimo svoje delo in mu damo kolikor mogoče veliko odporne sile proti zunanjim škodljivostim. Kratko rečeno, cilj higijene je, ohraniti človeški rod zdravega in močnega.

Naravno je, da je skušala praktična higijena najprvo take naredbe tam uveljaviti, kjer živi velika množica ljudi v medsebojni ozki dotiki, to je v velikih mestih in v velikih industrijalnih središčih. Bili so tukaj vsi pogoji za hitro in neovirano širjenje kužnih in nalezljivih bolezni, katerim so bili izpostavljeni posebno revnejši in delavski sloji, stanujoči ozko natlačeni v visokih hišah z brezzračnimi in brezsolnčnimi ulicami. Kot posledica tega spoznanja so nastale v mestih zdravstveno varnostne naprave, kakor vodovodi za dobavo zdrave in dobre vode, bolnišnice, razkuževalnice, kanalizacija, naprave za uničenje odpadkov in smeti, javne ljudske kopelji, veliki javni nasadi in šetališča itd. Nastale pa so tudi določbe, po katerih se imajo graditi poslopja in razdeliti v njih prostori po higijenskih načelih in po katerih se nastale nalezljive bolezni omejujejo in njih razširjenje zabranjuje. Tako imajo nekatera velika mesta naravnost vzorne higijenske naprave, mej tem ko je higijena na deželi še v povojih.

Ležeče pa nam mora biti na tem, da higijena na deželi ne ostaja za mestno. Neprenehoma hiti iz dežele čim vedno več svežih krepkih delavskih sil v mesta, tako da število prebivalcev na deželi ne narašča v istem razmerju kakor v mestih. Še do druge polovice prejšnjega stoletja je živelo dosti več ljudi na deželi, kakor v mestih. Danes je to razmerje narobe in narašča od leta do leta v prilog mestom. Akoravno tiče glavni vzroki tega izseljevanja iz dežele v mesta v socijalnih in gospodarskih razmerah, vendar igrajo pri tem tudi veliko ulogo higijenski odnošaji na deželi. Treba bo tudi pri teh temeljite in vsestranske reforme.

Dežela ima pred mestom glede higijene veliko naravno prednost v dveh najvažnejših činiteljih t. j. v čistosti zraka in neoviranosti solnčnih žarkov.

Mestni zrak je nasičen z najfinejšimi delci prahu, pepela, dima in dimnih kislin. Najnovejša raziskovanja so dognala, da je v 1 cm^3 zraka v velikih mestih, kakor Pariz, London itd. do 400.000, v manjših mestih od 100.000 do 200.000 takih najdrobnejših telesnih primesi, med tem ko jih je na deželi komaj 6000 do 10.000. Pred vsem uplivajo ti prašni in plinasti delci zelo neugodno na človeška dihala ter vstvarjajo pogosto na njih spremembe, ugodne za nalezenje jetike ali tuberkuloze. Nadalje povzročajo, da se vodena para okoli njih v najfinejših kapljicah zgosti in se na tak način naredijo megle. To so takozvane mestne megle, ki se pri pravzaprav lepem, a mrzlejšem vremenu zgostijo nad mestom, med tem ko je v okolici na deželi jasno nebo in solnce. S prahom in dimom nasičeni zrak pa zadržuje tudi solnčne žarke, ki so največji sovražniki in ugonobitelji bolezenskih bakterij in glivic. Zrak sam se pa radi teh primesi dosti bolj zagreje in radi tega je poletna vročina v velikih mestih tudi dosti bolj občutna kakor na deželi.

Higijena na deželi, ki obstoji do danes pravzaprav le v teh dveh naravnih činiteljih, v dobrem čistem zraku in svetlem toplem solncu, ima pa nalogo odstraniti še mnogo škodljivosti, ki imajo svoj vzrok ali v krajevnih razmerah samih, ali v nepoučenosti ljudstva, v starih navadah, v slabih gmotnih razmerah in tudi nazadnje v neki brezbrižnosti merodajnih

---

* Higijena = Zdravoslovje, zdravstvo, t. j. znanost o vsem, kar je s človeškim zdravjem v zvezi, na drugi strani pa tudi način, kako se zdravstvene razmere urejujejo.

oblasti. Ni nam na tem mestu naloga široko razpravljati o teh točkah, od katerih bi bila vsaka žalostno poglavje za se, ampak opozoriti hočem le na nekatere važnejše higijenske nedostatke, ki bi se dali tudi brez globokih in velikih reform odpraviti.

Najvažnejši činitelj, od katerega je odvisno zdravje, je poleg hrane — stanovanje. Človek se mora čuditi, da še vladajo v tem oziru največkrat skoraj predpotopne razmere. Stanovanje za ljudi je pogosto neposredno prizidano hlevom in se hlevske dišave in včasih tudi gnojnica neovirano prikradejo vanj. Ta stanovanja, obstoječa navadno iz sobe ali pa iz sobe in majhne kamrice, služijo ne le zdravim in bolnim, otrokom in doraslim, ampak v mrzlejšem času tudi valečim kokošim in piščetom, včasih še celo kakemu nežnemu prašičku kot prebivališče. Iz ceste, dvorišča in gnojišča se prinesejo na obutalu cele kepe blata in gnoja v nje. Skrbno se pazi, da ne pride svež zrak t. j. mrzlota v sobo in okna ostanejo navadno skozi celo zimo zabita in zaprta, tako, da je nastal skoro opravičeno stari dovtip, da je na deželi radi tega tako svež zrak, ker ljudje oken ne odpirajo. Nadalje ima ljudstvo neko posebno ljubezen do prav visoke toplote v stanovanju. Iz tega je tudi tolmačiti, da se dajo le težko pripraviti, da grade svoja stanovanja nekoliko večja in zračnejša. V kamricah, ki imajo včasih komaj 25—30 m^3 zračnega prostora (in koliko še vzame pohištvo, kar treba odšteti), spi natlačeno po 6—8 ljudi. Da to ne more biti zdravo ne za odrasle in ne za otroke, je jasno.

Na teh stvareh ni toliko kriva siromašnost, kakor nepoučenost in starokopitnost ljudstva. Vsak si postavi stanovanje, kjer si more in kakor ve in zna. Pri le nekoliko bolj praktični uporabi gradiva in razdelitvi prostora dalo bi se navadno brez večjih stroškov dobiti zdravo in primerno stanovanje. Nastal je na deželi tekom časa nek ukoreninjen način v razdelitvi notranjskega prostora, katerega se tudi zidarji in tesarji krčevito drže. Oblastva se do dnes za kakovost stanovanj na deželi niso brigala. Da, prišli smo po čudni modrosti danes do neke gorostasnosti, da dobi kmet za zgradnjo vzornega hleva ali svinjaka podporo in nagrado, za stanovanje njegove obitelji in družine pa se živ krst ne zmeni; za te je vse dobro.

V odpomoč temu morali bi se uvesti krajevnim razmeram prilagodjeni predpisi glede stavb novih stanovanj, podučiti ljudstvo, posebno pa zidarje in tesarje o teh zadevah in izdelati in izdati uzorne načrte za gradbo kmečkih hiš. Te stvari bi se dale uvesti brez večjih stroškov za ljudstvo, ki se bo počasi navadilo tudi sebi graditi dostojna, če tudi ubožna stanovanja. Če hočemo na tem polju priti naprej, moral se bo enkrat zgoditi kak začetek.

Vodnjaki, stranišča in gnojišča so v svoji legi proti stanovanju nehigijenski in tudi med seboj pogosto v zelo sumljivi soseščini. Vsak zaliv odplavi iz gnojišča in stranišča ne samo najboljše gnojilne snovi, ampak jih nese največkrat tudi v vodnjak, ne da bi ljudje tudi to le količkaj slutili. — Vodnjaki so večinoma odprti ali le pomanjkljivo pokriti, v isti visočini, ali pa še nekoliko nižji kakor okolica. Če imajo sploh kak obod, je samo iz kamna zložen brez kakega neprodirnega vezila. Ob deževju imajo ti vodnjaki kalno vodo. Vsa nesnaga in kali različnih bolezni so tukaj zbrane in prežijo na zdravje brezskrbnih ljudi. Če bi lastnik takega vodnjaka videl kapljico take „pitne" vode pod povekšalom, bi se gotovo ustrašil in šel še tisto uro vodnjak popravljat.

Da se vaški potoki na ta način okužijo, ker imajo iz gnojišč in nesnažnih dvorišč svoje glavne pritoke, je očividno. Kako se lahko po njih bolezen širi, naj kaže sledeči slučaj: V neki stranski gorski dolinici teče visoko zvirajoči potoček, ki goni zaporedoma 4 mline, oddaljene med seboj 800—1000 metrov in so edina človeška bivališča v tej dolinici. V najvišji mlin se vrne dorasli sin, ki je delal nekje v premogokopu, bolan za legarjem. Zdravnika, kakor običajno, seveda niso poklicali. Kmalu zbolijo vsi ostali člani mnogoštevilne rodbine in zaporedoma vsi prebivalci spodaj ležečih mlinov. Legar se je širil po potoku v katerega je vsled brezskrbnosti in nepoučenosti ljudi prišla bolezenska kal. Gnojišče in stranišče, kamor so zbirali odpadke bolnikov, je bilo čisto blizu potoka. Prali so tudi perilo bolnikov v njem. In ta voda je služila spodaj ležečim kot pitna voda.

V prvi vrsti je na teh nedostatkih kriva velikanska nepoučenost ljudstva. Imamo sicer predpise glede razširjevanja nalezljivih bolezni. Pa še le takrat se bodo ti predpisi izpolnjevali natanko in vestno, če bo ljudstvo tudi o tej stvari podučeno in ne bo videlo v njih samo oblastvenih in zdravniških sitnosti, katerih se skuša s prikrivanjem izogniti. Krivo pa je tudi, da nimamo na deželi kužnih hiš, kamor bi se na nalezljivih boleznih oboleli spravljali, če bi njih bivanje v domači hiši iz stanovanjskih in zdravniških izvirov bilo nedopustno. Naj bi občine in okraji mislili na stavbo takih hiš, za sedaj vsaj tam, kjer je sedež kakega zdravnika.

Zelo slabo razvit je v splošnem čut snažnosti. V nekaterih krajih drže več na snago, v drugih zopet manj ali čisto nič. Že od daleč se pozna na zunanjosti hiše, ali kraljuje v njej snaga ali ne. Vcepiti se mora ljudem od mladih nog potrebo po snažnosti. Snažnost je pol zdravja in pol bogastva. Ona ne zabranjuje in onemogočuje samo najrazličnejših bolezni, ampak s svojo čudotvorno roko prikriva tudi največje uboštvo, tako da ga niti ne zapazimo. Večinoma še ljudstvu snažnost ni samo ob sebi umljiva življenska potreba. — Včasih je snaga samo navidezna; snaži se samo to kar se očito vidi. Obraz in roke še pridejo v dotiko z vodo in milom, telo pa množici od tega časa, kar ga je babica skopala, ne več, razven, če ga slučajno enkrat dež do kože premoči.

Ravno tako se vidijo često pri molži, spravljanju mleka, pri peki kruha, pri kuhi itd. prav čudne, pa nikakor čedne stvari.

Nehigienska je dostikrat tudi hrana. Lahko se sodi, da mestni posebno pa industrijski delavec v splošnem bolje živi in se bolje hrani, kakor poljski delavec ali dninar, posebno glede raznovrstnosti hranil. Danes, ko se spravijo vsi pridelki zemlje in živinoreje tako lahko v denar, je nevarnost, da se večina dobrih hranil kmečkemu prebivalstvu odtegne. Vsaka mlekarna in majhna železnica izvaža naravna hranila in nevarnost je, da si ljudje za skupljen denar kupujejo cenejše in manjvredne nadomestke. Pri mlekarnah obstoji nevarnost, da se spravi tudi zadnja kapljica mleka v denar, otroci pa se oropajo najboljše in najprikladnejše hrane in dobijo v nadomestilo kak „Kneipp", ali pa „Vydrovko": Poraba mleka na deželi je danes že dosti manjša kot v mestih. V mnogih velikih mestih pride povprečno na enega prebivalca dvojna, v nekaterih celo trojna mera mleka, kakor na deželi.

Nadalje je tudi enoličnost hrane na deželi velik nedostatek. Ženske večinoma ne znajo kuhati in akoravno imajo moke, jajca, mleka, smetane, surovega masla, sira itd. pri roki, ne znajo iz tega narediti različnih in tečnih jedil. Posebno je to opaziti pri kuhi za bolnike. Hranila pridejo na mizo zmiraj v eni in tisti obliki in tako pripravljena, kakor je bila že pri prababici navada. — Ta enoličnost v obliki upliva slabo na prebavljanje in seveda tudi na hranitev telesa.

Da se temu odpomore, treba bi bilo gospodinjskih šol in tečajev, kjer bi se dekleta, bodoče žene in matere v teh stvareh podučevala.

V šolah je opaziti, da otroci, ki pridejo od daleč v šolo, opoldne nimajo toplega kosila. Posebno v zimskem času, ko telo zahteva tople hrane, mora tak majhen človek celi dan prebiti s kosom kruha, se učiti in še po mrazu in snegu dolgo pot hoditi. Otrok dobi premalo prikladne hrane, telo mora oslabeti in je ložjemu obolenju izpostavljeno. Naj bi se vpeljale v odpomoč temu povsod v zimskem času šolske kuhinje. V nekaterih krajih zelo blagodejno delujejo.

Največje zlo, ki uničuje zdravje, je pijančevanje. Alkohol je strup za družbo, ki ubija telesno in duševno ne le pijanca samega, ampak se maščuje, kakor svetopisemski greh, tudi na potomcih. Koliko bolezni in socijalnega zla nastane po pijančevanju. Jetika, božjast, skrofuloza, slaboumnost in moralična spridenost v rodbini so najpogosteje posledice pijančevanja roditeljev. Ljudstvo je danes mnenja, da ne daje dobra hrana, ampak močna pijača telesu novih moči. Posledice te zmote so jasne.

Tu treba ne le temeljitega in ustrajnega poduka, ampak tudi resne in odločne postavodajne odpomoči. Zakon zoper pijančevanje je socijalna in higijenska potreba in le vsega obžalovanja je vredno, da skuša država iz človeške neumnosti in strasti svoje dohodke zvišati.

Imamo velik splošno človeški in specijalno narodni interes, da ohranimo posameznika duševno in telesno zdravega in za delo sposobnega, kajti le delo ustvarja nove vrednostnice in le delaven, zdrav in krepek rod ima bodočnost. Želeti je, da se od vseh merodajnih činiteljev posveti higijenskemu vprašanju na deželi primerna pozornost, da se na jedni strani ohranijo njene posebne higijenske posebnosti, na drugi strani pa kolikor mogoče vse škodljivosti omejijo in odstranijo.

Ne sme se prepustiti, da usahnejo ti viri, iz katerih zajemamo zmiraj novih moči in nove svežosti.

V to svrho naj bi se vpeljalo:

1. Krajevnim razmeram prikrojeni predpisi glede stavb novih stanovanj, glede naprave vodnjakov, gnojišč itd.
2. Kužne hiše za jedno ali več občin skupaj ali vsaj tam, kjer je sedež zdravnika.
3. Šolski zdravniki.
4. Poduk higijene na vseh šolah, predvsem pa na učiteljiščih in v dveh najvišjih razredih, oziroma zimskih polletjih ljudskih šol.
5. Gospodinjske šole in tečaji.
6. Najširši poduk ljudstvu potom predavanj, časopisnih člankov, poljudno pisanih knjižic itd.

Kaj ko bi naša Mohorjeva družba izdala skrbno pripravljeno in poljudno pisano knjigo te vsebine? 80.000 izvodov bi je šlo med ljudstvo in storilo bi se s tem res kulturno delo.

Prosimo vse naročnike in prijatelje, da se pridno poslužujejo tudi priloženih dopisnic. Na delo!

Prilagamo današnji številki „Narodnega Lista" položnice. Prosimo, da se jih cenjeni naročniki pridno poslužijo; oni, ki so do konca tega leta še kaj na dolgu, naj se tudi tega spomnijo in naj storijo svojo dolžnost nasproti listu, kakor jo list izpolnjuje po močeh nasproti njim. Vsakdo pa naj vsaj nekaj pošlje tudi že za naprej. Ni dovolj biti samo čitatelj lista; od tega list ne more živeti, ampak treba je, da je vsak zaveden naprednjak tudi plačujoči naročnik lista.

Zadnji dopisi.

Iz Gotovelj. »»Očka župan, zdaj Vi govorite, potem bomo govorili mi!«« Tako so se repenčili naši nasprotniki, ki so pri občinskih volitvah tako žalostno pogoreli, ter so županu in nekaterim tukajšnjim volilcem očitali neke nepostavnosti pri občinskih volitvah. Napravili so tudi ovadbo na državno pravdništvo, seveda zahrbtno in brez podpisa. Cel volilni akt je romal v Celje, zaslišavalo se je in zaslišavalo, nazadnje se je pa državno pravdništvo prepričalo, da je bila ovadba »Sl. G.« neutemeljena in je celo zadevo vrglo v koš. Do sem se ni zgodilo še nič hudega. Samo gg. fajmošter gotoveljski in šentpeterski Jančič sta dobila dolge nosove, da sta z njima skoraj vkup butnila. Zdaj pa pride žalostni del zvezarske gonje. Nek tukajšnji mali posestnik po domače Lipa je mislil, da je že res, kar piše duhovniški list in je menda v pričakovanju, bogve kako se bo v farovžu vstregel, gospodu županu očital sleparstvo pri občinskih volitvah. Gospod župan je bil primoran tožiti. Naš gospod župan, ki je daleč naokrog znan kot miren in spravljiv mož, bi mu bil gotovo rad odpustil, če bi bil Lipa svojo žalitev preklical. Tega pa ni hotel storiti. Dal je za pričo znanega gotoveljskega Toneta Goršeka in župnika Jančiča iz Št. Petra, kateri ima menda doma silno malo opraviti, da svoj nos vedno vtika v naše gotoveljske zadeve. Mislil je zaslepljeni Lipa: ta dva gospoda ga že bosta izvlekla iz blata. Toda, konec je bil žalosten. Lipa je bil obsojen na večdnevni zapor ter mora plačati več sto kron pravdnih stroškov. To je za malega posestnika strašen udarec. Ubogi Lipa se nam smili, neodpustljivo pa je za one, ki so siromaka hujskali in potegnili v nesrečo.

Iz Gotovelj. Napadi v »Slov. G.« na našega gospoda nadučitelja Brinarja so se pristudili že vsakemu človeku, ki ima le še količkaj poštenja v sebi. Zmiraj pisarite, da je propadel pri deželnozborskih volitvah. Ali ni tudi vaš doktor Medved propadel, kakor je dolg in širok, pa naš »Nar. List« ga zato vseeno pri miru pusti. Za privandranca imate našega gospoda nadučitelja. Privandranec je potemtakem tudi naš g. fajmošter. Pa naj bi mu kdo tako rekel, bo pa spet stokal in javkal s prižnice in od nas slovo jemal. Naravnost ostudno se nam pa zdi, da našemu gospodu nadučitelju sponašate, če je bil kdaj pri kakem duhovniku povabljen na kupico vina. Tisti gospodje duhovniki se pač morajo sramovati, da njih gostoljubnost zdaj »Slov. G.« na tako zloben način izrablja. Hvala Bogu, mi kmetje smo boljši ljudje! Če kdaj komu damo kako kupico vina, se nam še ne sanja, da bi mu jo potem sponašali. Našega priljubljenega gosp. nadučitelja poznamo le z gostoljubne

strani. Mnogo čč. gospodov duhovnikov smo videli iti k njemu in jim je gostoljubno postregel, nobenkrat pa še nismo slišali iz njegovih ust, da bi se ponašal, glejte, temu in temu sem postregel! Veseli nas, da se naš g. nadučitelj ne zmeni veliko za take nesramne napade. Saj je res, kar je preveč, je preveč! Gospod nadučitelj, bodite potolaženi! Bolj ko Vas bodo obrekovali po »Slov. Gospodarju«, bolj Vas bomo mi spoštovali in ljubili, ter Vam bomo šli na roko, kjer bo le mogoče. Fej, trikrat fej pa tistim osebam, ki dajejo v »Slov. Gospodarja« take dopise in trikrat fej tistim, ki jih sprejemajo! Večkrat smo že naglašali, da bi radi imeli v naši vasi mir. Če je med nami kaj navskriž, pomenimo se doma, ne pa po »Slov. Gospodarju« delati zgage. Več zavednih Gotovljanov.

Iz Podsrede. »Hvaljen bodi Jezus Kristus«! — »Brez mene ne morete ničesar storiti«. (Jan. 15, 5.) Predno te besede nadalje premišljujemo, prosimo sv. Duha pomoči in razsvetljenja. V imenu Očeta etc. — In vstanite pobožno, da zaslišite berilo in evangelij, ki se bere na današnjo nedeljo; zapisal ga je evangelist Marko v 10. poglavju, od 9. do 4. vrste in se glasi: Tisti čas pa se je postavil naš velečastiti gospod, gospod Jernej Podpečan pred množico deklet v »Kat. izobr. dr.« in dejal: »Brez mene ne morete ničesar storiti . . .« (Jan. 15. 5.) (In isti čas, ko je rekel to kaplan na glas, — je mislila na tihem lepa devica: »Kam pojdem pred tvojim duhom in kam pobežim pred tvojim obličjem . . . (Ps. 138, 7. 8.); ako bi ostala tu, si ti tu; ako grem domov, si ti ondi . . .) In isti čas je dejal zopet kaplan: »Kdor ne ljubi, ostane v smrti«. (I. Jan. 3, 14.) In moje srce je veselo, da ljubite ve, drage mladenke, svoje »Kat. izobr. društvo (v mislih »in mene«). Vsa hvala za Vaš trud, ki ste ga imele z današnjo igro. Stoji pa zapisano: »Naj ne ostaja plačilo tvojega služabnika pri tebi do jutra!« (III. Mojz. 19, 13.) In zato Vam prinesem tule par štefanov vinca. Ja, mi ga pijemo sedaj in ga bomo pili na vse večne čase. Amen«. — In isti čas so dejale device: »Gospod, tebi ga ni enakega . . .« (Jer. 10, 6.) — In zopet je dejal kaplan: »Brez mene ne morete ničesar storiti«! (Jan. 15, 5.), veliko ste ste se trudile z igro, in ker sem jaz Vam pomagal — pa je »šlo« dobro . . .« — O naslednjih prizorih molči naš evangelij; jaz sem pa zapisal vso nadaljno »zabavo« po stenografičnih zapiskih ene miši iz kaplanije; povem jo drugokrat!

u **Občni zbor slov. delavskega podpornega društva v Celju** se je vršil sinoči. Sklenilo se je društveno gostilno začasno vzdržati. V odbor so voljeni: za predsednika urednik Vekoslav Spindler; za odbornike gg.: Oražen, Bevc, Srebotnjak, Jože Kmecl, Kramar, Jošt Ant., Černe in Pauher; za namestnike gg.: V. Kukovec, Kunej, Terček, Vihar; za preglednika gg.: Karnjovšek in Jagodič.

u **Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ribnici na Pohorju** priredi 9. jan. 1910 ob 3. uri popoldne v gostilničnih prostorih g. Puhra zborovanje in veselico z igro, petjem in srečolovom, šaljivo pošto in plesom. — Prijatelji družbe sv. Cirila in Metoda iz Pohorja in dravske doline, udeležite se v obilnem številu prve prireditve podružnice v Ribnici.

u **Šoštanjski Sokol** priredi v dvorani hotela „Avstrija" Silvestrov večer s pevskimi in koncertnimi točkami; veseloigro „Svojeglavneži" in alegorijo. Začetek ob pol 8 uri. Prosimo obilne udeležbe!

u **Knjižnica Št. Juri ob j. ž.** se vsem čestitim članom zahvaljuje za novoletno darilo, s katerim so se odkupili od novoletnih yoščil za trg Št. Jurij ter želi vsem najsrečnejše novo leto. — Odbor.

u **Slovensko gledališče v Mariboru.** V nedeljo 9. prosinca 1910 se uprizori burka v 3 dejanjih „Veleturist." Ta burka se je igrala v Ljubljani z najboljšim uspehom in upamo, da bode vsled svojih humorističnih prizorov splošno ugajala. Da pride zunanje občinstvo še pravočasno na vlak, bo začetek tej predstavi, kakor tudi vsem prihodnjim predstavam točno ob pol 8. uri zvečer, na kar izrečno opozarjamo. Druga predstava bo 23. prosinca 1910 in sicer burka „Zmešnjava nad zmešnjavo."

u **Dramlje.** Na zadnja dva članka „Straže" se mi sploh ne zdi vredno odgovarjati. Ne vem, ali naj potisnem nazaj v šolo g. Čenčiča ali „prečastitega" Ogrizeka, kajti pogreškov kar mrgoli. Pozivljem pa dopisnika v osebi „prečastitega" Ogrizeka, naj javno pove: Kedaj in v katerem oziru jaz proti veri delujem? Proti kateremu mojemu delovanju se naj župan na noge postavi? Potem bodemo ob priliki jasno govorili. — Vaš nepokorni „politikar" Jarnovič.

Razne novosti.

v **Sneg in silne viharje** so imeli minule dni v vzhodnjih Združenih državah kakor jih že 20 let ni bilo. V Chelsei je 1500 ljudi brez strehe, 3 osebe so ubite. Sneg je v nekaterih krajih nad 1 m visok. Promet na železnicah je ustavljen, telefonske in brzojavne zveze pretrgane. V Novem Jorku se je vsled viharja ponesrečilo in našlo smrt 15 oseb.

v **Povodnji v Španiji** so napravile neizmerno škodo, ki se še ne da sedaj niti pregledati. V pokrajini Galicija je 21 vasi popolnoma razdejanih. Škode je nad 20 mil. kron.

a **Vsled resnih nemirov** na črnogorsko-turški meji so poslali Turki tje dva bataljona vojaštva.

Ženitna ponudba.

Tovarnar v starosti 50 let, želi znanja z izobraženo gospodično ali vdovo ne pod 30 let staro v svrho ženitve, ki ima premoženja 8000 — 10.000 K. Tajnost zajamčena. — Samo resne ponudbe pod šifro **„Tovarna na deželi"** na upravništvo tega lista.

Vsem, ki so nam z obilnimi izrazi sočutja in tolažbe pomagali preboleti hud udarec, ki nas je zadel s smrtjo naše iskreno ljubljene, nepozabne soproge, matere ozir. sestre, gospe

Karoline Kunej,

izrekamo tem potom našo najtoplejšo zahvalo.

Posebej se zahvaljujemo slavni prost. požarni brambi za korporativno udeležbo, cenjenim gg. pevcem za ginljivo petje na grobu in častiti duhovščini ter nadalje vsemu slavnemu občinstvu za častno spremstvo na zadnji poti.

Vsem iskrena zahvala.

Stolovnik pri Rajhenburgu, dne 28. decembra 1909.

Rodbina Kunej.

Odvetnik

dr. Ljudevit Stiker

naznanja, da je s 16. decembrom t. l. prevzel

odvetniško pisarno

gospoda dr. Benkoviča v Brežicah.

„Narodna založba" v Celju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča vsem slovenskim narodnjakom v nakup sledeče knjige, ki jih je izdala:

I. **Ljudska knjižnica „Nar. založbe".** I. zvezek: **Strašno maščevanje** in **Nos.** Povesti N. V. Gogolja. Cena 80 v, po pošti 90 v.

II. **Ljudska knjižnica „Nar. založbe".** II. zvezek: **Izlet g. Broučka v 15. stoletje.** Češki spisal Svatopluk Čech. Cena 2 K, po pošti 2 K 20 v.

III. **Uvod v narodno gospodarstvo.** Po Maurice Blookovi knjigi spisal dr. Vek. Kukovec. Cena 1 K, po pošti 1 K 10 v.

VI. **Slovenski kmečki koledar.** Letniki: 1908 (1 K, po pošti 1 K 20 v), 1909 (1 K 20 v, po pošti 1 K 70 v), 1910 (1 K, po pošti 1 K 20 v), z bogato gospodarsko in poučno vsebino.

V. **Cerkvene pristojbine ali štolnina.** Koliko si sme duhovnik računati za razna cerkvena opravila. Cena 20 v.

VI. V kratkem izide: **Ljudska knjižnica „Narod. založbe".** III. zvezek: Povesti Maksima Gorkega, slavnega ruskega pisatelja.

Loterijske številke.

Gradec. 24. decem. 1909: 28, 51, 1, 15, 5.
Dunaj, „ „ „ 10, 80, 88, 87, 7.

Listnica uredništva.

Sv. Peter pod Sv. Gor.: Zadnjič ni bilo več mogoče. Kakor vidite, danes! Hvala Vam lepa! Le večkrat kaj poročajte, bom iz srca rad priobčeval, četudi ne vse tako, kakor ste napisali. Zdravi in krepko naprej! — **Podsreda:** Objavil, kar smatral za primerno! Pišite večkrat, a ogibljite se malenkostnih osebnosti! Zdravi! — **Žetale: J. M.:** Le poročajte nam še večkrat kaj! A stvari, ki široke kroge bralcev zanimajo! Zdravi. — **Kapele:** Za danes že prepozno. Oprostite! Bomo mu še prihodnjič „posvetili". Pozdrav!

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo.

Malo stanovanje

obstoječe iz **dveh** sob, kuhinje, shrambe in predsobe **električno razsvetljavo** in vodovodom se odda z **1. prosincem 1910** v Zvezni hiši v **Celju, Schillerjeva ulica št. 3.** — Pojasnila daje hišnik ali tudi upravitelj hiše Dr. Anton Božič, odvetnik v Celju, Rotovška ulica. 682-2

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

Pozor!

50.000 parov čevljev, 4 pari samo 7.50 K.

Ker je več velikih tvrdk prišlo v denarne težkoče, sem dobil nalog veliko postavko čevljev razprodati nizko pod proizvajalno ceno. Prodam torej vsakomur 2 para čevljev na jermenčke za gospode in 2 para čevljev za dame, usnje rjavo ali črno, galoširane, z žreblji v podplatih, najelegantnejše in najnovejše fazone. Velikost po številkah. Vsi štirje pari stanejo 7 K 50 v. Pošilja se po poštnem povzetju. S. Urbach, Krakov štev. 26. Zamena dovoljena tudi denar nazaj!

Kdor je osivel, izgleda star.

Izvrstna zajamčeno neškodljiva sredstva za barvanje las so:

1. Vitkov „Vedno mlad" plavo, rjavo, in črno barvilo. Pobarva takoj in trajno. Ena škatlja štiri krone.

2. Vitkov „Nucin", steklenička eno krono.

Ta sredstva za barvanje las so se jako dobro izkazala v tisoč slučajih. Edino pristna iz kem. laboratorija

Fr. Vitek & Co., Praga II.

Zahtevajte samo Vitkove preparate, vse druge zavrnite!

PREPRIČAJTE SE

da dobite najcenejše in najboljše blago samo pri tvrdki:

FRANTIŠEK MEJDR
Jelenja ulica Usti n. Orl. Evropej 10 (Češko)

Barhenti, damasti, gradli, kanafasi, kretoni, cefiri itd., vse po najnižji ceni. Lastna tovarna. Zahtevajte povsod

Novo platno

z narodnim kolekom

komad 23 m za 16 kron franko.

Gostilna in kovačija

se odda sposobnim zakonskim srednjih let. Žena bi izvrševala gostilniško, mož kovaško obrt. Ponudbe najpozneje do 1. svečana 1910 na naslov: **Janez Drofenik, veleposestnik v Imenem, pošta Podčetrtek.** 301 3-2

Cepljene trte

najboljše kakovosti vseh vrst na običajnih podlagah priporoča po znižani ceni:

Trsničarska zadruga
Sv. Bolfenk pri Središču.

Ceniki brezplačno!

Opozarjamo na našo specijaliteto: muškatni silvanec.

Oglas!

Išče se za slovensko podjetje v prodajo dobro idočega predmeta

provizijskega potnika

Naslov se izve pri upravništvu tega lista. 309—2

Mline za žito

za rabo na gepelj in roko svojega lastnega izdelka priporoča

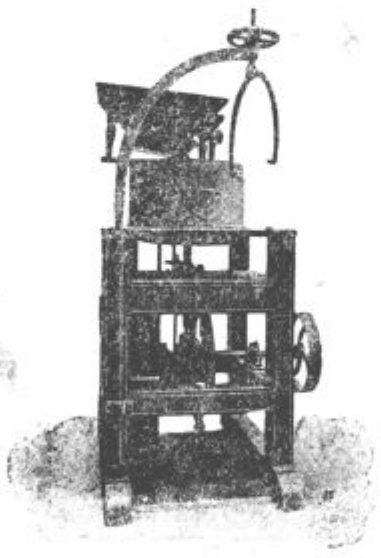

Slika kaže mlin mojega **izpopolnjenega** izdelka; moji mlini so bolj rabljivi, kakor konkur. izdelki.

Josip Čretnik
izdelovatelj umetnih mlinov in žag v Št. Jurju ob juž. žel.

Priznanje!

Gosp. Josip Čretnik
stavitelj mlinov
Št. Jurij ob južni žel.

Prenašalni mlin, ki ste ga naredili za graščino, odgovarja v vsakem oziru nanj stavljenim zahtevam.

Moka, ki jo zmelje, je veliko boljša in domači kruh, ki se iz iste peče, je veliko okusnejši, kakor iz kupljene moke.

Ker je tudi gonilna sila potom gepelja jako enostavna, sem Vam posebno hvaležen, ker ste mi svetovali postaviti tak mlin, dasiravno bi lahko si omislil druzega, zlasti, ker je na razpolago vodna gonilna moč.

S spoštovanjem

Graščina Širje nad Zidanimmostom
Julij pl. Hornik.

Za

Novo leto

razpošilja perutnino, kakor: **purane, purice in kapune** po najugodnejših cenah

Ant. Prosenak, Tepanja
pri Konjicah. 293 3-3

Pozor!

Iz starih v nove se lahko izpremenijo moške in ženske obleke, ako jih pošljete

v kemično barvarijo M. Medveda v Šoštanj

s pripombo v kakšni barvi jih želite imeti. — Vsled skrbnega apretiranja in gladenja v moji delavnici dobi vsaka obleka lepo fazono in izgleda kakor nova. — Ako kdo želi obleko predrugačiti, mu svetujem, naj jo pred barvanjem razpara; sicer to ni potrebno. V nujnih slučajih, kakor pri žalnih oblekah i. dr. se delo izvrši v najkrajšem času.

Najsolidneje delo! — Cene jako nizke!

Žveplenokisli amoniak

= (amonijev sulfat) =

vsebuje 20·6 do 21 odstotkov dušika in ga je uporabljati kot gnojilo k vsaki rastlini. K **ozimini** je gnojiti **že jeseni** četrtino do tretjino vse množine, ostalo pa v **zgodnji spomladi.**

75 kg amonijevega sulfata učinkuje ravno toliko, kakor 100 kg čilskega solitra. Amonijev sulfat ne sprijemlje prsti, zabranjuje razne rastlinske bolezni, kakor n. pr. rja itd. in prepreči poleganje žita.

Dušik je v amonijevem sulfatu ceneji, kakor v čilskem solitru in vporabljanje sulfata pomenja torej veliko prihranitev za kmetovalca.

Žveplenokisli amonijak, kakor vse vrste zajamčenih **umetnih gnojil** prodaja **na veliko in malo**

trgovina z železnino in poljedeljskimi stroji „MERKUR"
P. Majdič, Celje

Preklic.

Zastonj v Celje!

Na poziv celjskega trg. gremija sem primoran vstaviti povrnitev vožnje in bodem začasno, dokler ne bo pritožba pri višjih oblastih rešena, dajal potrdila čez plačane zneske ali pa iste zneske daroval za dr. sv. Cirila in Metoda.

R. Stermecki
narodni trgovec, Celje

Širite Nar. List!

Josip Čretnik

izdelovatelj umetnih mlinov in žag v Št. Jurju ob juž. žel.

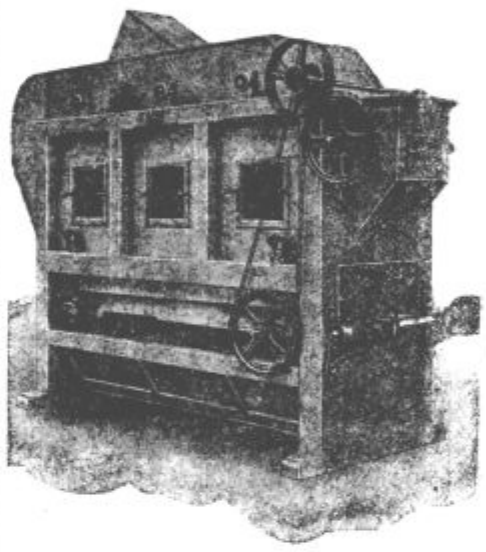

Slika je posneta po mojem lastnem izdelku. Razpošiljam na malo in veliko vse potrebščine za mline in žage po najnižjih cenah. — **Krasne reference!**

Priznanje!

Gospod

Josip Čretnik
Št. Jurij ob juž. juž.

Čast mi je naznaniti, da sem z žago, ki ste jo Vi postavili, posebno zadovoljen, ker odgovarja ista v vsakem oziru svojim namenom. Bodi Vam izrečena moja zahvala in zagotovim Vas, da Vas bom priporočal pri vseh svojih znancih.

Te vrstice lahko tudi svobodno objavite!

Z odličnim spoštovanjem

I. štaj. tovarna bučnega olja & električna centrala.
Tom. Krajnc, Fram, Štajersko.

Vabilo na

redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice na Dolu"

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se vrši

v četrtek, dne 6. prosinca 1910, ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računa za leto 1909.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
6. Sprememba pravil.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Lastnik in izdajatelj: Narodna založba v Celju. Odgovorni urednik Vekoslav Spindler. Tisk Zvezne tiskarne v Celju

Gospodarski paberki.

Pomen hmeljarstva.

Z rastočim konzumom piva zadobiva hmeljarstvo vedno večjo važnost. V Savinjski dolini je prekosila ta kultura tekom kratkega časa svojega obstanka vse ostale gospodarske panoge v svojem narodno-gospodarskem pomenu.

Hmelj zahteva obilo gnojenja ter z rajolnim plugom globoko preorano zemljo, on povečuje tako rodovitnost in vrednost zemljišč. Ker se gospodarji niso mogli odločiti, da bi omejili pridelek žita in korenstva, je prisilila naprava hmeljnikov različne vasi razdeliti skupno last med posameznike; in kjer so še pred par leti iskala borna živinčeta med jelšami in črnim trnom svojo pičlo krmo, se širijo danes senožeti in plodovite njive.

Ni ga skoro kraja prikladnejšega za hmelj kakor je naš. Ne glede na to, da mu naša zemlja vrlo ugaja, pride naš pridelek vsled južnega podnebja prvi na trg in pivovarji, ki potrebujejo sveže blago, sežejo živahno po njem ter plačajo tudi v neugodnih letih razmeroma dobre cene. Nadalje se naše vremenske razmere ne strinjajo s češkimi. Ondi imajo dolgo zimo, katera povzroči, da ostane zemlja tudi v poletju vlažna. Vsled tega obrodi hmelj ob suhem vremenu izborno, ob deževnem pa ga zatira uš. Pri nas baš nasprotno. Zaradi dolge vegetacije hmelj ne uspeva v suši, pač pa mu ugaja zmerno deževje. Žatec pridela veliko množino najbolj slovečega hmelja in tamošnja trgatev je merodajna za svetovno konjunkturo in to je vzrok, zakaj gredo pri nas ravno bogati pridelki dobro v denar, pičle trgatve pa najdejo navadno nizke cene. Pri nas zraste vrhutega na jednako velikem prostoru povprečno dobra tretjina več nego na Češkem; zategadelj bi ondotnim producentom drage volje privoščili običajne višje cene, ako bi nas oni ne skušali ubiti s provenijenčno postavo. Pa ne bojimo se. Vsaj smo jim prišli tudi glede kakovosti pridelka vže jako blizu; zakaj se pa niso udeležili letošnje hmeljske razstave v Brnu?!

Če preiskujemo narodno-gospodarske učinke hmeljarstva, pač moramo priznati, da ima vsled nesigurnosti pridelka ter prevelike spremenljivosti cen ta gospodarska stroka značaj — loterije. Toda to glavno hibo lahko hmeljar ublaži s tem, da izvršuje svoje kalkulacije na kolikor mogoče solidni podlagi. Naj se ne računa samo za eno leto, temveč naj se primerjajo stroški in dohodki desetih, dvanajstih let; dolgih kriz se nam itak ni bati, ker se slabe cene vsled zmanjšanja proizvajalnega areala vedno tekom par let dvignejo. Povprečna hmeljska cena zadnjih deset let znaša 100 K za 50 kg, stroški z obrestovanjem vred pa vendar v normalnih razmerah ne pridejo višje nego na 70 K.

Seveda bi se moglo iztržiti za hmelj še mnogo več, ako bi ne bilo med nami in med povovarnami prekupcev. Domačinom bi že rajši privoščili nekaj zaslužka, toda vsako leto nas poseča veliko število kupcev, ki odneso tisoče in tisoče ter jih nalagajo v tujini, za domače narodno gospodarstvo pa je ta denar za vedno izgubljen. Tukaj je treba nekaj ukreniti; kaj, ko bi v zadružništvu našli pot do neposrednega vnovčevanja našega pridelka?

Doslej smo se pečali s hmeljarstvom iz stališča hmeljarjevega. Zdaj pa hočemo razširiti to stališče ter razjasniti vpliv te gospodarske stroke na naše narodno gospodarstvo sploh.

Hmelj povzroči precejšen denarni promet ter absorbira mnogo delavnih sil in zato nam v naših skromnih razmerah nekako nadomešča industrijo.

Res je, da biva še vedno mnogo naših domačinov v tujini, v Nemčiji in daljni Ameriki, a to se vendar zopet vsaj deloma izjednači s priseljevanjem iz drugih spodnještajerskih okrajev; pri nas je vedno dosti dela. Na prvi pogled se nam zdi to narodno-gospodarski nedostatek. Toda temu ni tako. Izseljenci najdejo na tujem boljši zaslužek nego doma, priseljenci pa vendar ceneje delajo. Izseljenci pošiljajo zasluženi denar domov, da ga družina porabi, ali pa štedijo, da lahko živijo v starosti mirno in brezskrbno v svoji domovini. Škoda je le, da se izseljujejo najbolj delavni in napredni ljudje, kajti že za sklep zapustiti domačijo je potreba precejšnje odločnosti. Če bi pa hmeljarji — tudi manjši — dejali hmeljska dela v akord, bi shajali bolje, vrhutega pa ohranili marsikaterega marljivega delavca domači grudi. Obiralke letošnjega hmelja (bilo ga ni mnogo) so zaslužile s prav lahkim delom tekom 3—4 tednov kakih 150.000 K; za ubogo ženico, nesposobno za druga dela, je pa 12 K na teden poleg hrane gotovo krasen zaslužek. Prepričan sem, da bi se morala takoj izseliti tretjina delavcev, ako bi se hipoma opustilo hmeljnike.

Tudi polovica obrtnikov, trgovcev in krčmarjev bi zadostovalo, če bi ne bilo hmelja, od katerega se ti sloji posredno žive. Saj pravemu kmetu še nikoli ni bilo za denar; vstvari si pač mal „rezervni sklad“, da lažje premaguje krize, ostalo pa porabi za inventiranje (zidanje, zboljševanje, dokupovanje.) Če si omisli nov koleselj, če sebe in družino boljše oblači, če uživa okusnejši kruh ter popije tu pa tam kupo vinca, mu tega nikakor ne smemo očitati; vsaj pridejo ti izdatki domačinom v prid in denar ostane doma.

Veliko posrednega dobička imajo od nas tudi celjski nasprotniki in neumevno je, zakaj se ti protivijo povzdigi prometa, vsaj bi ne imela motniška železnica drugega namena. Hmeljarstvo je okrepilo našo davčno silo in s tem tudi izboljšalo naš politični položaj; zdaj imamo pravico zahtevati, da se naj ozira na naše gospodarske in kulturne težnje bolj kot doslej. Hmelj je zvišal delavske plače ter vrednost zemljišč in s tem omajal marsikatero graščino, katere posestvo ni urejeno za hmeljarstvo. Gospodar — nemški plemič — mora primakniti vsako leto nekaj iz svojega privatnega mošnjička. To nam je le prav, ker odpade velik del teh svotic našim domačim delavcem. Če se bo pa ta ali oni gospod tega plačevanja naveličal ter svoje posestvo parceliral, nam bo pa to tudi po godu, saj se bode povečala naša narodna povest. Hmelj je dvignil vrednost naših zemljišč in s tem tudi naš kredit. S tem, da povzročuje razun tega precejšen denarni promet, omogoči našim denarnim zavodom pogrešati marsikak groš v blagodejne — namene.

Ker je naša geografična (zemljepisna) lega jako ugodna in ker nadkriljujemo v kulturnem oziru svoje jugoslovanske brate, bi bila za nas Slovence industrija neprecenljive važnosti. Toda kapitala in podjetnosti je reba. In baš ta dva predpogoja nam vstvarja in širi hmeljarstvo ter nam pripravlja tako lepšo bodočnost.

Hmelj sili gospodarja premišljevati o gospodarskih razmerah, o morebitnem izidu svetovne trgatve, o tržnem položaju, o carinskih razmerah, ter v to svrho segati po časopisju. Ni čuda, če mu uhajajo misli na sosedno politično polje; vsaj si zdaj zdravega gospodarskega razvoja brez političnega prebujenja niti misliti ne moremo. Hmeljarstvo pospešuje sam ostojno politično naziranje, napredno misel. To vedo tudi izvestni „kmečki prijatelji,“ zato se pa za to gospodarsko stroko nič kaj ne razgrevajo, želijo si obratno starih patriarhaličnih gospodarskih razmer; vsaj bi bilo vendar malo nerodno hoditi s hmeljsko vrečo po bernji.

Iz teh odstavkov lahko vsakdo razvidi, da hmeljarstvo povečuje vrednost zemljišč, da pomnožuje blagostanje, da daje kruh mnogim delavcem, da vzgaja ter probuja ljudstvo in da pripravlja tla za prepotrebno industrijo. Dolžnost vsakega rodoljuba bodi torej, delovati na to, da se ta velevažna kmetijska panoga ohrani ter razširi in da povečamo njeno dobičkonosnost z osamosvojitvo hmeljske kupčije.

J. S. ml.

Trebljenje in čiščenje travniških jarkov.

Suho leto zapelje mnogo kmetovalcev, da zanemarijo travniške jarke, tako da potem isti svojemu namenu, mokre travnike osuševati, ali popolnoma nič, oziramo jako pomajkljivo odgovarjajo. Ti jarki naj se vsako leto že v pozni jeseni ali pred zimo uredijo, predno ostri mraz to onemogoči ali jih že nastopivše toplo južno vreme vsled razpusta snega z vodnimi množinami napolni. Napačno je tudi izvržke vode ob jarkih ležati pustiti, kakor se to rado dogaja. To raznovrstno nesnago je zvoziti skup na en kup, katerega se potem obdeluje kakor kompost; priporoča se take kupe polivati z gnojnico in jim primešati nekoliko apna. Če dodamo zraven še kako mineralično gnojilo n. pr. Tomasovo žlindro pripravimo si na ta način prav izborno gnojilo za travnike. koje svoj učinek več let obdrži. Travniki, ki se na navadeni način gnoje in iz katerih se izpeljuje na imenovani način odvečna voda, bodo dajali gotovo več krme, ki bode boljše kakovosti kot sicer. Močvirnat travnik kot tak je pa popolnoma ugoden za razvijanje kislih trav, trsja in posebno mak ima na istih poseben privilegij. Kakšno vrednost uživa tako seno, je pa našim kmetovalcem gotovo dobro znano. — Za osuševanje takih travnikov pa je tudi travniško brano pridno rabiti. Dobra travniška brana, je za travnik brana in plug ob enem, ona razrezuje in uničuje rastline in še prav posebno odstranjuje mah. Seveda se s tem uniči tudi precej dobrih trav in zelišč. Da pa pridejo taki travniki zopet hitro v popolno raščo, se isti na jesen ali pa tekom zime pognojijo s Tomasovo žlindro in potem še enkrat prebranajo.

Preoravanje travnikov.

Če postane kak travnik močno plevelnat in se vsled tega množina dobrih trav, detelj in zelišč vedno zmanjšuje, je najboljše, da ga preorjemo. To moremo izvršiti v poznem poletju po košnji otave ali pa potem v jeseni. Način preoravanja se ravna po lastnostih zemlje. Ako je zemlja revna na redilnih snoveh in je spodnja plast že kamnita, da se je bati, da kamen pri preoravanju spravimo na površino, potem se naj le plitvo preorje. V surovih brazdah ležeča ruša ali trata se potem ob toplem vremenu presuševa; čez nekaj časa pa v suhem vremenu dotični preorani prostor s travniško bramo prevlačimo, da s tem raztrgamo skupaj se držečo rušo ali trato. Pred nastopom zime se potem travnik še enkrat preorje do 10 cm globoko, kar ostane potem črez zimo v surovih brazdah. Pred tem oranjem lahko za močnejši razvitek travniških rastlin ta prostor pognojimo z neobhodno potrebno množino Tomasove žlindre (6 do 8 meterskih stotov na 1 ha) da se tekom zime zadostno razkroji. Ako pa travniška ruša ni preveč plevelnata in so tudi spodnje plasti zemlje dobre, zadostuje enkratno preoranje v pozni jeseni, ali tudi še v decembru, če so ugodne vremenske razmere. Na preorani travnik se ne sme takoj sejati travniškega ali deteljnega semena, temveč sadimo najprej krompir ali oves posejemo. Oves se zgodaj v spomladi gosto poseje in po žetvi se strmišče globoko podorje, da v jeseni preorana ruša, če še slučajno ni popolnoma strohnela, globoko skrita ostane. Vsled ovsa ali krompirja se zemlja plevela očisti. Še-le potem zamoremo računati, da se nam bode setev travnega semena dobro sponesla. Glede vrst in množine travniških semen se je obrniti vsled različnih krajevnih razmer in zahtev na c. kr. semenske kontrolne postaje ali na potovalne učitelje.

Naprodaj ima

kreditna in stavbena zadruga „Lastni dom“ v Gaberju pri Celju (pisarna v Celju, Rotovške ulice št. 12) na svojem posestvu v Gaberju

25 lepih stavbišč.

Tam se dobi tudi potrebni stavbeni kredit.

Proda se

komaj 2 minuti od Laških toplic oddaljena vila

VILA

s štirimi meblovanimi sobami, klet, vrt, 7 oralov zemlje in hosta za ceno — 8000 K. — Pojasnila daje **Fr. Šoter,** Rečica p. Laški trg. 312 2-1

Cenik

vkoreninjenih cepljenih trt, ki jih ima na prodaj trsničarska zadruga pri Sv. Bolfenku pri Središču, r. z. z o. p. za sadno dobo 1909/10.

Vrsta	Podloga					
	Riparia Portalis		Solonis		Rupestr. Montik.	
	Cena v kronah za 100 komadov cepljenk I. kakovosti					
	K	Zaloga kom.	K	Zaloga kom.	K	Zal. kom.
Rumeni pošip (šipon)	14	30.000	14	9.000	14	5.000
Laški rizling	14	20.000	14	4.000	14	3.000
Renski rizling	14	2.000	—	—	—	—
Zelenčič (silvanec)	14	10.000	14	1.000	14	1.000
Beli burgundec	14	10.000	—	—	—	—
Rudeči traminec	14	6.000	—	—	—	—
Bela in rudeča žlahtnina	14	3.000	—	—	—	—
Rumeni muškat	18	10.000	—	—	—	—
Muškatni zelenčič*	20	50.000	—	—	—	—
Pomešana	14	14.000	—	—	—	—

Pripomba: Cena trtam II. kakovosti zgoraj imenovanih vrst je 8 K za 100 komadov. — Naročila na cepljenke za sadno dobo 1910/11 se že sedaj sprejemajo.

* Posebno opozarjamo sl. občinstvo na našo specijaliteto «muškatni zelenčič». Tudi še imamo močne dveletne cepljenke za krpanje v starih nasadih po istih cenah na razpolago.

Prodajni pogoji.

Naročila se izvršujejo pri Sv. Bolfenku pri Središču.

Plačuje se istotam. Toži se pri okrajnemu sodišču v Ormožu.

Cene se razumejo na mestu pri Sv. Bolfenku pri Središču; znesek je plačati pri prevzetju trt. Po pošti in po železnici (brzovozno) se pošilja samo proti plačilu v naprej ali pa proti povzetju. Za zavoj in dovoz trt na kolodvor se računajo lastni stroški.

Pri naročbi je navesti: ime in stan, bivališče, zadnjo pošto, železniško postajo in zaželjena vrsta trt.

Z naročilom objenem je poslati najmanje 10 % are. Na naročilo brez are se ne ozira.

Trte se pošiljalo na stroške in odgovornost prejemnika.

Morebitne pritožbe je takoj po prejemu trt vposlati podpisani zadrugi. Na pozneje pritožbe se zadruga ne more ozirati.

Zadruga si pridržuje pravico, cene trtam premeniti, zato se priporoča, naročila čim preje vposlati.

Naročniki morajo trte najkasneje do 14. aprila 1910 prevzeti.

Trsničarska zadruga pri Sv. Bolfenku pri Središču
r. z. z o. p.
Spodnje Štajersko.

Nekaj posebnega je vinotoč

Minke Grobelnik v Celju, Graška cesta št. 15, kjer se dobijo v zaprtih steklenicah po $^1/_2$ l, 1 l, $1^1/_2$ l in 2 l izborna, zajamčeno pristna **namizna južnoštajerska vina** in izvrstne **butelke** iz kletij prve južnoštajerske vinarske zadruge v Celju po neverjetno nizkih cenah.

Kdor želi sebi ali svojim prijateljem v božičnih praznikih in ob novem letu na mizo pristnega vina, naj obišče mojo prodajalno.

Minka Grobelnik, prodajalna namiznih in butelnih vin prve južnoštaj. vinarske zadruge v Celju, Graška cesta št. 15.

Darujte za „Nar. sklad"!

Božična in novoletna darila

vljudno priporoča **Rafael Salmič**

trgovina z urami in zlatnino v „Narodnem domu" v Celju.

Velika izber **novosti,** zlatih in srebrnih verižic, priveskov, dolgih zaponk, zapestnic, uhanov, prstanov, gospodskih in damskih ur, nastavkov, jedilnih sprav, predmetov v novem srebru, optičnih predmetov i. t. d. Naročite cenike. Postrežba točna in solidna.

Drsalice in otroške sani po najnižji ceni pri **P. Majdič-u, „Merkur" v Celju. Gramofoni.**

Narodna dolžnost vsake slovenske gospodinje je, da zahteva v vsaki trgovini le izborno z znamko **„tiger"**

Pfeiferjevo pralno milo

iz milarne **Ivana Pfeifer** v **Spodnji Hudinji** pri Celju — pošta Celje.

28 51-31

Izborne butelke

najboljše bizeljske, ljutomerske in konjiške starine priporoča kot zelo primerno božično in novoletno darilo

prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju.

Zadruga ima v zalogi vsakovrstna bela in rdeča zajamčeno pristna južnoštajerska **namizna vina** najboljše kakovosti po zelo nizkih cenah. — **Zahtevajte cenike! Prepričajte se z poskušnjo! Obiščite naše kleti** v Gaberju pri Celju („Sokolski dom"), kjer so Vam poskušnje na razpolago!

Gostilničarji! Ogibljite se brezvestnih tujih agentov, ogrskih in laških vinotržcev in naročajte vino pri domačem podjetju južnoštajerskih vinogradnikov.

Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju.

625 8-5

Pisarna v Celju, Graška cesta štev. 15.

Univerzitetna knjižnica Ljubljana